

Št. 206

**AVGUST
2023**

Št. člana_ice društva:

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

**PRIPOROČENI
PROSTOVOLJNI PRISPEVEK: 2 EUR**

Polovico dobi član_ica društva.

KRALJI ULICE

Odgovorni in izvršni urednik

Jean Nikolič

Tehnični urednik in oblikovanje

Chris Hartke

Uredniški odbor

Bojan Dekleva, Maja Vižintin, Špela Razpotnik

Sodelavci uredništva

Tomaž Golob – Taubi, Barbara Jozelj, Žiga Novak, Špela Blatnik,

Diego Menendes, Jure Zebec, Maruša Ivančič

Grafična zasnova

Karlo Medjugorac

Lektoriranje

Mojca Pipan

Ilustracije

Ban, L-King, Gašper Sojč, Ironhorse71, Alexey Marcov

Ovitek

Prva in zadnja stran: Hana Jenko

Tisk

Tiskarna Vovk

Izdajatelj

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Prostovoljni prispevek za časopis je 2 EUR.

Celoletni prispevek za naročnike v Sloveniji znaša 36 EUR, v tujini pa 72 EUR. Poštšina je vključena v ceno.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

030 323 128 (SMS komentarnica)

E-pošta: urednistvo@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0400 1004 8456 921 odprt pri Nova KBM

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana -- Ministrstvo za zdravje -- Mestna občina Maribor

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti -- FIHO

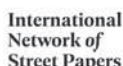
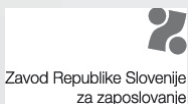
Javni stanovanjski sklad MOL -- Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor

Stanovanjski sklad RS -- Zavod RS za zaposlovanje -- Ministrstvo za javno upravo

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev in avtoric prispevkov
ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Uvodnik:

BOŽIČ NA TOPLEM

Foto: osebni arhiv

Konec lanskega septembra mi je potekla najemna pogodba. V strogem centru pri Zmajskem mostu sem za mastne denarje najemal atraktivno dvonadstropno sobo. Sočasno mi je poteklo tudi zaposlitveno razmerje, zato sem bil primoran najti cenejšo bivalno alternativo. Po dolgem in počez sem obrnil internet v upanju na pozitiven rezultat. Skrajno obupan sem le našel nastanitev, primerno svoji finančni zmogljivosti. Z lastnico sva opravila ogled sobe in se dogovorila za datum vselitve. Vesel, ker sem rešil svojo bivalno problematiko, sem se vrnil domov in začel pakirati. Na dan selitve sva se, kot je bilo dogovorjeno, dobila z lastnico, ki pa me ni pričakala s ključi, temveč z izgovorom. Premislila si je in se raje odločila za nekoga drugega. Tako sem nekaj ur pred vselitvijo ostal na cesti. Šumelo mi je v glavi, kako je mogla.

Kolegica mi je že pred časom omenjala program nastanitvene podpore Društva Kralji ulice. Na začetku nisem kazal zanimanja zanj, saj sem imel urejeno bivališče. Ko pa sem enkrat pristal na ulici, mi je ideja postala močno privlačna. Odpravil sem se na uvodni sestanek s strokovnimi delavkami, kjer sem izvedel, da se bom za nastanitev potencialno kvalificiral v nekaj mesecih.

Naslednji trije meseci so bile zame eni težjih. Kot odvisnik sem svojo brezdomnost reševal s povečano konzumacijo, kar je seveda prineslo še več težav. Zaradi amfetaminskih psihoz sem bil nešteto krat hospitaliziran v Polju, večkrat tudi zaradi poskusa samomora. Peganjalne psihoze so me gnale, da sem splezal na žerjav, spet drugič na daljnovid. S policijskim pogajalcem se že dobro poznavam.

Nekaj dni pred božičem sta mi strokovni delavki Maša in Irena sporočili, da se bom lahko vselil. Ne morem opisati občutka, ki me je prešel v tistem trenutku. Za nekoga, ki ne joče veliko, so solze v očeh povedale več kot besede. Končno bom spet imel streho nad glavo, ne bom prepuščen hladnim ulicam zelene prestolnice in skupinski sobi v zavetišču. Tamkajšnjemu kadru sem hvaležen za vso pomoč, a iskreno, tam sem sovražil spati. Otroške travme so me »obogatile« s posttravmatsko stresno motnjo, ki mi praktično onemogoči spanje, če slišim tuje dihanje, smrčanje. Za češnje na torti pa so me določeni »staroselci« zavetišča odkrito in glasno žalili. Tako sem raje, podložen s substanco, nabiral kilometre po Ljubljani. Žalostno, a kljub psihozam manj stresno.

Tako sem po mesecih burnega životarjenja lanski božič pričakal skupaj z najboljšo prijateljico v objemu tople sobe. Danes, po pol leta bivanja v programu, lahko rečem, da se je moje življenje vrnilo v ustaljene tire, v določenih pogledih se je tudi obrnilo na bolje. Prvič v življenju držim higienski minimum na zelo visoki ravni in verjamem, da tedenski obisk strokovnega kadra vpliva na to. Po mesecih travmatičnih dogajanj je redno spremljanje Maše in Irene prijetna in varna situacija. Očitno sem v življenju v obdobju, ko mi nastanitev, podprta s strokovno pomočjo, godi in odgovarja. Hvaležen sem zanj, saj si dan za dnem izboljšujem življenje. Hvala!

Lucas Alexander

Kazalo:

- 2 **UVODNIK**
- 4 **SE PRIPETI**
- 7 **JEBIGA, SE ZGODI**
- 8 **LEVI DEVŽEJ**
- 9 **NEPRIČAKOVANI OBISK**
- 10 **SE DOGAJA**
- 12 **NEKAJ CESTNIH**
- 14 **MARIBORSKA SCENA**
- 16 **KONEC IGRE**
- 18 **LITERARNA PRILOGA**
- 21 **SARIN DNEVNIK**
- 23 **ZGODI SE MLADOST**
- 24 **ZGODI SE, KO PADE KLAPA**
- 25 **SE ZGODI LO-FI**
- 26 **KRALJEVI RECENZOR**
- 28 **IZZA REŠETK**
- 31 **NAGRADNA KRIŽANKA**
- 32 **KRAVŽLJANJE MOŽGANOV**
- 33 **OGLASNA DESKA**
- 34 **PANK PA REVOLUCIJA PA TA JEBEN LAJF**

Foto: osebni arhiv

Hana Jenko, avtorica ovitka

TEMATSKA IZDAJA »SE ZGODI«

Na naslovnici vidimo gospoda, ki v rokah drži izkaznico. Vesel je, ker jo je končno dobil. Nad njegovo glavo leti črna vrana. V ozadju je siva, dolgočasna in meglena Ljubljana. Na zadnji strani časopisa je izkaznica približana. Bralci ugotovite, da je to v resnici gospodova osebna izkaznica. Ozadje je *trippy*, kar ponazarja izbris realnosti.

Gospod na sliki je lahko vsak izmed nas. Lahko je brezdomen, izbrisan, priseljenec ali pa zgolj nekdo, ki je imel v življenju smolo. *Shit happens* je v tem primeru dobeseden, saj se je vrana podelala na njegovo osebno izkaznico.

Ob frazi »se zgodi« mi je sprva padlo v glavo vprašanje identitete. Se zgodi ... da te ni več. Ampak, kdaj potem sploh obstajaš? Ali obstajaš, ko čutiš? Ko se vidiš v ogledalu? Ko dihaš? Ali obstajaš, ko v roki držiš osebni dokument? Kdo vse obstaja in hkrati ne obstaja več? Ovitek časopisa je kritika (družbene) identitete, birokracije in politizacije družbe, v kateri ne moremo samo »biti«, ampak se moramo boriti in dokazovati, da obstajamo. Simboliko vrane sem vpletla, ker si vrane lastijo Ljubljano in ker so hkrati ponudnice rešitev in znanilke smrti.

03
KRALJI
ULICE

V GLAVI SEM DOLGO PLETLA ZGODBO ZA POLETNO ŠTEVILKO
NA TEMO »SE ZGODI«, A SEM ZAMUDILA ROK.
SE ZGODI!

ŠPELA RAZPOTNIK

PRAVILA PONUJANJA ČASOPISA

Ker želimo, da bi pri razširjanju časopisa Kralji ulice lahko sodelovalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev in bralk, je pomembno, da skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Člani in članice društva, ki ponujajo časopis, ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice.

Doslej so bili v javnosti zelo dobro sprejeti, mnogi bralci in bralke so pohvalili njihov pristop. Želimo si, da tako ostane tudi v prihodnje, zato člani in članice društva spodbujamo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis še bolj približati našim bralcem in bralkam.

- Časopis ponujam na miren in nevsiljiv način.
- Drugim članom in članicam društva, ki ponujajo časopis Kralji ulice, izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do ponujanja časopisa.
- Z drugimi člani in članicami društva se miroljubno dogovarjam glede lokacije ponujanja časopisa.
- Morebitne nesporazume rešujem na miren in spoštljiv način.
- Med ponujanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.

- Med ponujanjem časopisa omenjam predvideni prostovoljni prispevek in od bralcev in bralk ne pričakujem ničesar več.
- Med ponujanjem časopisa ne beračim.
- Spoštujem odločitev bralcev in bralk, da časopis vzamejo ali ne, in jih k temu nikakor ne silim ali jih drugače neprijetno vznemirjam.
- Med ponujanjem časopisa imam svojo uradno izkaznico društva na vidnem mestu. Številka žiga na časopisu mora biti adekvatna številki na izkaznici društva.
- Zbiranje prispevkov za druge dejavnosti društva je poskus zavajanja bralcev in bralk.

Če se član ali članica društva ne drži pravil ponujanja časopisa, je na to najprej opomnjen_a s strani strokovne delavke oziroma delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do ponujanja časopisa Kralji ulice.

Bralce in bralke prosimo, naj morebitne kršitve sporočijo v uredništvo na telefonsko številko 059 022 503 ali na e-naslov: urednistvo@kraljiulice.org.

SE PRIPETI

Imel sem 14 let, ko sem šel po ulici h kolegu. Pankerji smo se namreč družili pri prijatelju doma. Naenkrat zagledam na pločniku moško torbico, ki smo ji rekli *pedr tošl*. Vzamem jo in zatakнем za jakno. Zagotovo bo v njej denarja za liter, dva, morda celo tri. Pridem do kolega, jo odpreva. Najprej pogledava v denarnico. Ne bo le za dva, tri litre vina. Tu je bilo denarja za cel vikend žuriranja. Toda ker mi živci niso dali miru, brskam dalje. Prva kuverta polna bonov za gorivo. To so bili še časi, ko si za bencin potreboval bone. Teh pa je bilo za avtobus natankati. Krasno, to se proda in naš žur bo še daljši. Brskam dalje. Še ena kuverta. Tudi ta debela. Pogledam vanjo in se mi je kar zavrtelo. V njej cel kup bankovcev po 100 nemških mark. Bemtiš, denarja, da bi si lahko kupil avto. Kombi? Rit mi je začela ploskati. Toda ne od veselja, ampak od strahu. Me je kdo videl, ko sem jo našel? Me bodo dobili? Posran sem bil, kar za najstnika niti ni čudno.

Iz denarnice vzamem osebno izkaznico, pospravim vse v torbico in grem do prve telefonske govornice. Nato odprem telefonski imenik, poiščem številko (takrat še ni bilo mobilcev) in pokličem gospoda: »Ste morda kaj izgubili?« Krik! Ne morete si predstavljati kakšen krik. Seveda se je hotel takoj dobiti z menoj. Naj mu povem, kako me bo prepoznal na ulici. Irokeza, veriga okoli vratu, razfukana jakna, strgane kavbojke. Panker. Ah, ne. Naj se on opiše, da ga jaz spoznam. Obleka, kravata, okej. Kaj bi dal, da bi videli sceno, kako kravatar objema pankerja pred Maximarketom. Neprecenljivo! Na njegov predlog, da greva nekaj spit, rečem *lahko*. Samo ne v Medexa (današnji Parlament). Tam smo se zbirali panksi, in če bi me videli s kravatarjem, bi me sigurno izgnali iz plemena. Pa sva šla v tisti šminkerski Maxi. Ob pivu mi je, ne da bi preveril, če sem mu dal ves denar, dal pet bankovcev po 100 nemških mark in mi napovedal, da dobim še štirikrat toliko. Bemtiš, to bo za pijačo in heroin, da bomo kar cvilili.

»Zdaj pa morava še nekam.« Kam? Z avtom me je odpeljal pred policijsko postajo Moste. Zdaj smo pa tam! Zdaj sem bil šele posran. Toda zdaj sva tu in kaj čem. Z njim odidem v stavbo in

Atapunk v mladosti

se postavim tako, da me z recepcije policist (takrat miličnik) ni videl. Kravatar želi preklicati izgubo *pedr tošla*, ker se je našel poštenu najditelj. Na policistovo vprašanje, kdo jo je našel, mu kravatar odgovori: »Tukaj je z menoj.« Zakaj že takrat ni bilo mobilcev? Ko bi le videli policistovo faco, ki se je na dolgem vratu stegnila skozi okence in se zazrla vame. Ti? Le kislo sem se nasmehnil. »Zdaj greva pa še k tvojim staršem, da se jim zahvalim.« »Kaj? Ne, ne, to pa ne ...« In sem prvič na lastnem domu pozvonil in ne kar vstopil. Ko je oče odprl vrata, se je ustrašil, da nisem naredil kakšne pizdarije. Povabi kravatarja naprej, ta mu pove štorijo, oče pa skopira policistovo faco. V tem trenutku sem izvedel tudi, zakaj je bil ves ta denar na kupu. Tip je želel odpreti privat firmo in kupiti kamion. Ko je šel v trgovino, je dal *pedr tošl* na streho avta in se odpeljal. Jebat ga, se zgodi.

Tako. Naenkrat sem za nekaj časa zrasel v očeh policistov in staršev. In še štirikrat sem dobil po 500 nemških mark. Žur je bil neverjeten. No, morda bi bil bolj divji in daljši, če denarja ne bi vrnil. Pa vseeno. Kaj, če bi se mi to zgodilo danes? Bi vrnil?

Taubi

IZBRISANA

Nikoli si nisem predstavljala, da bom ostala brez službe. A prav to se je zgodilo ob izteku mojega porodniškega dopusta. Ko sem se želela vrniti na delo, se nisem mogla, ker se je porušil most čez reko Savo. Zaradi vojne v BiH leta 1992 mi ni uspelo pravočasno podpisati dokumentov in sem se v Slovenijo vrnila šele leta 1993, ko so odprli koridor. Takrat sem izvedela, da sem bila že februarja 1992 izbrisana in da nimam nobenih pravic več. Z majhno hčerjo sva ostali na cesti, brez kakršnih koli možnosti, saj uradno nisva obstajali.

V Sloveniji sem bila aktivna v civilni zaščiti, hodila sem na tečaj prve pomoči, zaprosila za državljanstvo, a so me vseeno vrgli v brezno. Ko so nas naslavljali s čefurji in trenirkarji, sem čutila, da nas imajo za sužnje. Bili smo zatirani, ponižani, poteptani, popljuvani in oropani človekovih pravic. Danes

delam kot prostovoljka na Karitas, ker menim, da je to moje poslanstvo. Ko sem bila za državne organe nevidna, so me dobri ljudje videli. Z njihovo pomočjo sem se leta 2011 vrnila v Slovenijo ter začela urejati dokumente. Še danes zaradi travme in depresije obiskujem psihiatra in psihoterapevta, a se mi ne uspe pobrati. Na stara leta so me stlačili v bivalno enoto. Ko me pritisne na stranišče, so skupni toaletni prostori tako daleč, da mi ne uspe vedno pravočasno priti do tja.

To sporočilo posvečam izbrisanim otrokom, ki so jih tedanje oblasti skupaj s starši brez razloga in usmiljenja potisnile v globoko črno jamo. Tudi oni nosijo madež izbrisa. Zločin ni pozabljen, mi se ga spominjamo in vas gledamo.

Izbrisana

ON PRAVI: »SE ZGODI«, JAZ PA NJEMU: »A RABIŠ METEK IN PIŠTOLO?«

In s čist idiotskim pogledom zre vame in me vpraša: »Zakaj pa samo en metek?« Ta zafukana resnična zgodba gre pa takole. Po ne vem koliko prespanih oziroma bolje rečeno neprespanih nočeh na cesti, nekje sama, vedno sama, dobim od frenda ponudbo, da lahko pri njem komot 2–3 dni počijem, si privoščim tuš in spanec. Sprejem, a si na tleh pripravim ležišče, ker ni variante, da grem s kom v posteljo spat, če ni moj partner. Pridem izpod tuša, oblečena v spodnje hlače in čez še kratke hlače in T-shirt, in ga vprašam, če je kul, če vzamem uspavalne tablete, ker sem resnično potrebna spanca in počitka. Pa brez zadržka pravi: »Ni problema, Mica, pa saj veš, da si na varnem.«

Ja, valda. Zbudim se ob treh zjutraj še vsa omotična od tablet, a opazim, da nimam oblečenih spodnjic, le kratke hlače. Moj prvi odziv je bil, da sem se dobro pretipala, če me kaj boli ali kar koli v tej smeri. Hvala Bogu me ni nič bolelo. Okej, torej ni bilo penetracije, ampak kje so moje spodnjice,

kolikor vem, sem zaspala v njih. Vse živo se mi je pletlo po glavi, medtem ko sem čakala, da se model zbudi. In po dveh urah, ob petih zjutraj, vstane. In ga čist direkt vprašam, kje so moje spodnjice in kaj se je dogajalo medtem, ko sem napol nezavestna počivala. Pa mi pove, da sem tako smrčala, da me je slekel in mi začel lizati muco, da sem nehala smrčati. Ni pa prodril vame, je rekel, da ga lulika ni hotela. Ampak to je posilstvo. Ej, stari, ti si mene posilil!

To se mi je zgodilo prvič. Na žalost pa to sploh ni edini primer. Punce, pazite se teh plenilcev. Zelo težko je sprejeti dejstvo, da je nekdo drug upravljal s tvojim telesom, ko si bil neodziven. In kako naj dokažem posilstvo, če je pa samo lizal? Predlagam, da vsak pije svojo pijačo in pazi, koga si vozi domov. Čuvajte se. In hvala vam, zdaj mi je malo lažje.

Mica

Foto: Anemone123

05
KRALJI
ULICE

ZGODI SE ULICA

Ker neprestano prepiranje s starši ni več vodilo nikamor, me je mati nazadnje postavila na cesto. Ni se odzvala niti na to, da sem spal pod njenim balkonom, in naposled smo se na smrt sprli. Sicer pa so me že kot majhnega dali v zavod, tako da se med nami sploh niso razvila pristna čustva. Mati je od mene zahtevala spoštovanje, a ker ga jaz od nje nisem dobil, ga tudi ona od mene ni. Okrog leta 2000 sem tako kot brezdomec odšel v Ljubljano. Na cesti in v zaporu sem živel skoraj do 45. leta. Vso to bedo sta omilila heroin in kokain in postal sem odvisnik. Živel in spal sem skupaj z drugimi brezdomci po bazah, cele dneve sem pil, jemal tablete in se zadeval. Neke perspektive nisem imel, pa tudi nikamor se nisem mogel obrniti, saj centrov in postelj za narkomane takrat ni bilo. In če me ne bi tolikokrat zaprli v zapor, kjer sem vsaj malo prišel k sebi, ne bi bil več živ, saj moje telo enostavno ne bi zdržalo takega načina življenja.

Dolga leta, ki sem jih preživel na ulici, so minila v znamenju preganjanja in skoraj terorja raznih varnostnih služb. Čisto vsako noč so me podili iz podzemnih garaž in zapuščenih zgradb. Čim sem zaspal, so se pojavili. Tudi po petkrat na noč so me napodili ven, ne glede na to, ali so padali dež, sneg ali prekle. Če mene vprašate, to ni bilo nikakršno varovanje lastnine, saj se v vseh teh letih na teh lokacijah ni zgodilo nobeno od kaznivih dejanj. Šlo je zgolj za brezsmiselno preganjanje, saj tako nikamor drugam nisem mogel, nisem imel kam. Koliko neprespanih noči je bilo, koliko skrivanja ... Takrat sem res imel občutek, da moje življenje ni vredno počenega groša.

Robert Ž.

BOŠTJANU SE ZGODI

Se zgodi ... da delaš samomor s 15 različnimi tabletami, pa ti ne uspe.
Se zgodi ... da mesec in 14 dni ne ješ, ker nimaš kaj, pa preživiš. Hrana mi ničesar več ne da. Moj želodec je spremenjen in za vekomaj zmanjšan. Znam pa preživeti, zelo malo potrebujem. Samo da imam vodo, pa živim.
Se zgodi ... da me je delodajalec z danes na jutri odpustil in vrغل na cesto. Da sem pristal sam, samo s kovčkom na tuji ulici, v neznani državi, obkrožen s tujci.
Se zgodi ... da mi je ta isti delodajalec ostal dolžan 5000 evrov.
Se zgodi ... da mi policija ni mogla pomagati. Ni bila njihova pristojnost, so rekli.

Se zgodi ... da sem bil na cesti in sem ostal odrezan od sveta, odrezan od doma, odrezan od svojih ljudi – samo veselje sem imel.

Se zgodi, da te nekdo na ulici pogleda v oči in reče: »Kaj je s tabo, zakaj si tako obupan?« In je to dovolj, da ti spremeni življenje. Bil je socialni delavec, s pomočjo katerega sem dobil posteljo, hrano in novo priložnost. Izkazal sem se, pridno delal kot prostovoljec in si prislužil karto za pot domov, v Slovenijo.

Se zgodi ... kdaj tudi kaj dobrega.

Boštjan

**ZGODI SE ... MLADOST ...
NI VEDNO SLADKA ... JE VČASIH GRENKOST**

**Zgodi se mladost.
Ko pojejo ptice in vlada norost.
Ko je norost mladosti pravica.
Ko je norost mladosti kraljica.**

**Zgodi se mladost.
Ko padajo udarci in z njimi krepost.
Kje je kraljica mladosti tedaj,
ko ti si v resnici tuj spodrsljaj?**

**Zgodi se mladost.
Ko občutek pripadanja ni prav pogost.
Ko odideš v svet krut, nepošten.
Mnogo prekmalu, v sebi zdrobljen.**

**Zgodi se mladost.
Ko ti osamljenost je poznana lastnost.
Ko si znašel se tukaj, ne da bi želel.
Ko veš ne, zakaj, a bi najraje zblaznel.**

Ana

SE ZGODI

**Se zgodi
da se z glavo
zabijem v zid
in to boli.**

**Se zgodi
da bi rad prijatelja objel
a me odrine rekoč
se ne spodobi
in to boli.**

**Se zgodi
da bi rad prijatelju povedal
kako se počutim zdajle
a me sploh ne posluša
in to boli.**

Matic

***Zaspal sem.
Zafukal sem.
Ni prvič.
Upam da ni zadnjič...***

Barom

Matjaž Odlazek

JEBIGA, SE ZGODI

Foto: osebni arhiv

V uredništvu Kraljev nam dajo pri izbiri tem za kolumne precej proste roke. Mi smo glih ene tolk pri sebi, da v politiko ne drezamo, še najmanj s kakšnim navijaštvom, vse druge teme pa mislim, da kar grejo skozi. Sem in tja se zgodi, da nam da urednik Jean kakšno priporočilo, o čem naj pišemo. In k sreči je tudi to priporočilo precej ohlapno, tko da spet lahko znotraj njega serjemo praktično o čemer koli.

Avgustovska izdaja je vedno malo posebna. Ima svojo tematiko. Če smo bili lani Še vesolju odveč, imamo pa za to leto drugo temo – Se zgodi.

Ko dobiš temo Se zgodi, je, vsaj meni, prva asociacija beseda, ki se najlepše veže zraven. Jebiga. Stopiš na pasji drek. Jebiga, se zgodi.

Na poletih v Planici se ga nažokaš tolk, da te morjo odpelat na Jesenice v bolnico. Jebiga, se zgodi. Si čist ziher, da boš to leto dobil Nobelovo nagrado, pa je ne. Jebiga, se zgodi. Jebiga je takšna univerzalna beseda, ki paše zraven vsega. Je pa tudi naslov filma, ki ga je Miha Hočevar posnel o ljubljanskih pobih, ki se jim dogaja, no ja, nič. In posneti film o ljudeh, ki se jim ne dogaja nič, je kar precej zahtevno. Al pa tudi ne, saj je en najuspešnejših sitcomov, če ne mogoče kar najuspešnejši vseh časov, posnet ravno na to temo. Serija o ničemer. Jasno, govorimo o Seinfeldu. Miha je nato posnel še najbolj gledani slovenski film, do prihoda gorenjskih gavnarjev. O tabornikih, ki gredo malo po svoje.

Je pa zadeva s slovenskim filmom precej zajebana. Naš genialni režiser, Jan Cvitkovič, nas na fejsbuku že nekaj časa zabava s svojimi prigodami s komisijo na Slovenskem filmskem centru. V komisiji so ljudje, ki mu ne segajo niti do trde kože, ki jo ma ziher na petah, ampak razpolagajo pa s tisto *seljačinsko* močjo, da sami dodeljujejo denar za nove filme. In naš Jan že nekaj časa tam zmer izvisi. Za tretjino točke, kadar pa zelo natančno izračunajo, pa za četrt. In jasno, da zraven popizdeva. Nam, ko to beremo, je tragikomično, njemu pa ziher samo tragično.

Foto: Javad Esmaeili

Sem pa se že mislil tule navezati na eno res tragično zadevo, ampak zunaj sije sonce, vzdušje je sproščeno, nasploh vse zgleda fajn, pa pustmo kakšne resne teme za drugič. Zdaj je čas za počitnice, pa za *razonodo*. Edino, če se vpisuješ na faks, pa ne veš čist ziher, ali boš sprejet ali ne. Tle pa je prisotnega nekaj stresa. Sploh če si tega zelo želiš. Naša tamala se vpisuje na faks v Avstrijo. Modul, ki ga imajo letos prvič, mednarodni oddelok, študenti z vsega sveta, predavanja bodo v angleščini. Idealno zanjo. Ker pa imajo to prvič, nimamo pojma, koliko bo vpisanih, koliko bo sprejetih, pa vse te fore. Sprejemajo pa študente glede na dosedanje delo poleg šole in na podlagi intervjuja, ki ga tam opravijo z njimi. Spet, nimamo pojma, kakšna vprašanja bodo, najbrž pa ne tista najbolj banalna, tipa »Maš rada ocvirke?« al pa kaj takega. Tko da smo kar mal na trnih, ali ji bo uspelo. Počitnice pa bodo zaradi tega že počakale.

Počitnice pa so žal nedosegljive za naše kralje. Ali pa tudi ne. Nekateri bi rekli, da mogoče so pa skoz na počitnicah? Glih zadnjič sem gledal dokumentarec o nekem ameriškem milijonarju, ki gre vsake tolko za par mesecev na cesto. Skače na premikajoče se tovarne vlake, tam brska za hrano, mal klošari in pravi, da se tako živega ne počuti nikoli. Ne vem. Vseeno, če vidite kralje, ne bit pizde, pa jim stisnite kak kovanec. Tudi če ne ponujajo cajtenga.

Okej, mal smo zdele sicer skrenili s prvotno začrtane teme kolumne, ampak, jebiga, se zgodi.

IN MEMORIAM: IVAN ZEBEC

Iveka sem poznal zelo dobro. Skupaj sva na cestah Ljubljane spila precej piva. Ivek ... kot da bi spadal v ves ta kaos. Kadar sva kam šla, je med potjo ves čas žical in denarja je bilo dovolj. Tako je bilo vse do pred nekaj leti, ko se je vrnil z morja süh kot trska. Še sam ni vedel, kaj točno mu je. Zdravniki so mu rekli, da ima sladkorno bolezen, če pa sem od njega terjal dodatna pojasnila in odgovore, ni znal povedati več od tega, da je na morju spal na neprimernem mestu, kjer so se izlivale odpadne vode. Kakor koli, zbolel je, in iz leta v leto je bilo slabše. Ni se želel pogovarjati o svojem stanju.

Meni je bil v življenju dober sopotnik, nisva se prepirala in pogrešal ga bom.

Robert Ž.

Foto: Jaka Adamčič

Nina Hlebec

LEVI DEVŽEJ

Foto: osebni arhiv

08
KRALJI
ULICE

Dragi bralec, draga bralka, zgodba, ki sledi, se bo komu verjetno zdela vsaj rahlo nagnusna, zato s tem opozorilom tudi začenjam. Vse skupaj se je začelo s čudaškim vonjem na našem hodniku. S to težavo sem brez odlašanja seznanila partnerja, ki je bil do moje naznanitve situacije najprej ustaljeno zadržan: »Jaz nič ne voham.« A naslednji dan je bilo še slabše in kmalu sva se morala zediniti, da je očitno nekaj gnilega v hodniku našem. Zadeve smo se lotili sistematično: pregledali vse podplate čevljev, preverili pasje povodce, pobrisali tla enkrat, dvakrat, tretjič. A ko se je vonj čistila polegel, je na plano ponovno prodrla subtilna gniloba, ki se ji ni dalo ubežati. Čakalo me je krajše potovanje, zato sem misteriozni hodniški vonjavi za dva dneva ubežala. V mojo glavo se je prikradla pomirjujoča (a povsem neutemeljena) misel, da bo med mojo odsotnostjo prav tako čudežno, kot se je pojavila, ta vonjava tudi izginila. V sobotno popoldne, ko sem se vrnila s poti, me je ob vstopu v stanovanje seveda takoj objela znana aroma. Pri sebi sem izustila nekaj neotesanih komentarjev, česa več od tega pa po pol dneva prekladanja po letalih in vlakih nisem znala dati od sebe. Še vedno upajoč, da se bo zadeva rešila sama od sebe, sem se sesedla na kavč. Rednim bralcem in bralkam Kraljev ulice ne bo ušlo, da so moja pisanja za časopis pogosto povezana s posvojenim psičkom z imenom Ruj, ki se nam je pridružil pred dobrim letom. Ruj je povsem običajen pes, če pod besedico »običajen« razumete kup smešnih navad, ki jih bolj resni lastniki psov strogo kaznujejo, mehkužneži pa si rečemo denimo kaj takšnega: »Ah, gotovo ima dober razlog za to, da zemljo iz balkonskih loncev vestno prinaša na kavč.« Ob tem se seveda hudujemo in drug drugega sprašujemo: »Pa kaj je narobe s tem psom?« Na to bolj ali manj retorično vprašanje kdaj dobimo kako zelo smiselno in argumentirano razlago, kot je ta, da psom, ki rijejo po zemlji, manjkajo nekateri minerali, zato ta ali oni prehranski dodatek iščejo v blatu. Ob tem modro pokimamo in rečemo: »Bo najbrž držalo, hvala za mnenje.« Ob svojih razpoznavnih posebnostih je Ruj po drugi strani tudi povsem običajen pes, ki gre vsaj trikrat dnevno na spoznavanje narave in družbe, po domače: na sprehod. Na sprehodu poskrbi za rekreacijo, raziskuje okolico, spoznava in se družijo z drugimi psi ter ljudmi, prebere dnevne novice (kar pretežno pomeni vohljanje po izločkih drugih psov) in seveda – se tudi sam olajša. Bonton in uvidevnost do soljudi in soživali nam velevata, da pasje fekalije pobremo z vrečko, jih zavežemo in vržemo v smeti. Zveni preprosto.

Foto: osebni arhiv

Ko sem se tisto soboto le pobrala s kavča, sem vedela, da bo prav sprehod tisto, kar bo zbistnilo mojo glavo. In šele ko sem na hodniku vnovič trčila v trdovratno dišavo, ki je počasi začela postajati že del našega doma, se mi je ob nemalo zgroženosti vrnil spomin ...

Nekaj dni pred zgoraj omenjeno potjo sva s psom šla na jutranjo *šetnjo*, pes se je zgledno izpraznil, jaz pa za njim pobrala njegovo umetnino. Bilo je hektično jutro, jaz pa raztresena in v mislih že pri sestavljanju e-poštnih sporočil, zato sva se hitro za tem tudi midva s psom pobrala domov. Bila sva v delu soseske, kjer je nemogoče najti koš za odpadke, v katerega bi človek lahko odložil tovrstne pasje pridelke, zato sem pasjo vrečko, v duhu zgoraj omenjene uvidevnosti, seveda vtaknila v žep puloverja – s trdnim namenom, da jo odložim v smetnjaku domačega bloka. O dobrih in trdnih namenih je bilo že veliko povedanega, zato ne bo najbrž nikogar presenetila ugotovitev, da se je namen veličastno izjalovil.

Ko se je cela zgodba v moji glavi sestavila do te mere, da sem ji morala verjeti, sem seveda posegla v levi žep nesrečnega puloverja, ki je visel na hodniškem obešalniki in kjer se je vsaj že kak teden mariniral lično zapakiran – pasji drek. Po nekaj minutah tišine in mukotrpne introspekcije sem z razpletom misterija seznanila partnerja, ki na vse skupaj ne bi mogel reagirati bolje, kot je: brez enega samega obtožujočega pogleda ali besede je usodno vrečko odnesel v smeti. Tu bi lahko dodala kako globoko lekcijo, recimo: Za prijeten odnos je včasih ključno to, da pospraviš kako svinjarijo, čeprav je nisi zakuhal. A morda je za začetek dovolj že to, da med sprehajanjem psa v glavi ne pišeš mejlov.

SE ZGODI

**VČERAJ SE VRNEM V SVOJO BAZO IN NEKAJ SLIŠIM. SMEH V MOJI SOBI.
DVA SEKSATA NA MOJEM JOGIJU. SKADIM ČIK, DA ZAKLJUČITA, NATO VSTOPIM,
PA REČEM: »GREM LAHKO ZDAJ SPAT?«
DALA STA MI PET EVROV.**

ADIS HERO

NEPRIČAKOVANI OBISK

V soboto sem bil na obisku pri mami. Ker težko hodi, ji kaj prinesem s tržnice in iz trgovine, skupaj pojeva kosilo in poklepetava. Popoldne nenadoma pozvoni. Ker sem bil bližje domofona, sem se oglasil jaz. Na drugi strani je bil glas nerazločen. Razumel sem samo svoje ime, zato sem odprl. Čez minuto se pred vrati pojavi A. Se zgodi.

Z A sva se spoznala v Celju. Bil je petkov večer konec julija 2010. Civilna iniciativa Iz-hod, ki se je s 700-kilometrskim pohodom po slovenskih totalnih institucijah, javnimi tribunami in peticijami zavzemala za dezinstitutionalizacijo in preselitev ljudi iz zavodov, je ravno izvlekla A in M iz posebnega socialnovarstvenega zavoda v Grmovju, trije, ki smo imeli med tednom delovne in druge obveznosti, pa smo se jim pridružili zvečer.

A je bil najmlajši od vseh, ki so z Iz-hodom zapustili zavode, ker so želeli živeti v skupnosti. Pri svojih 20 in nekaj letih je že dobro desetletje živel po zavodih. Najprej v vzgojnem zavodu v Planini, kjer mu je bilo tako hudo, da je nekega dne menda skočil skozi okno in si zdrobil pete, tako da so ga s helikopterjem odpeljali v ljubljanski UKC. Že tam so ga začeli polniti s psihofarmaki, zato še danes precej nerazločno govori. Potem je živel v zavodu Grmovje, vse do tistega poletnega petka.

A, M, Z, J in drugi so z nami prehodili preostanek pohoda in prišli do Ljubljane. Prvo noč ali dve so prespali kar pri nas. Potem je šel A v stanovanjsko skupino, še naprej pa smo se veliko družili. Sprva je bil zelo motiviran. Nekajkrat je šel na nogomet in košarko, želel se je celo udeležiti Ljubljanskega maratona. Hodil je po Ljubljani, se družil z drugimi ljudmi in videti je bilo, da je zadovoljen. S časom pa je to zadovoljstvo počasi kopnelo. Pogrešal je svojo družino, zlasti mamo. Ko smo bili spomladi naslednje leto z njegovimi sostanovalci na Šmarni gori, smo dobili klic, da ga ni nikjer. Razglašen je bil za pogrešanega.

Policija ga je kmalu našla doma pri mami. Strokovne delavke iz njegove stanovanjske skupine so odšle tja, da se dogovorijo, kako naprej. Mama je vztrajala, da v Ljubljano ne bo šel več. Najprej bo šel na psihiatrijo v Vojnik, potem pa nazaj v Grmovje in pika. Tam ga bo lažje obiskovala, ker bo blizu doma. Pozneje sem slišal govorice, da naj bi se mama že čez nekaj mesecev ali celo tednov preselila na obrobje Slovenije. Z A sem za ducat let izgubil prav vse stike, vse do sobote. Prosil je za kavo in mi ponudil cigareto. Šla sva do okna na hodniku in se med kajenjem nekaj minut

pogovarjala. Povedal je, da je med svojim bivanjem v Ljubljani že bil tam in si je lokacijo zapomnil. Zdaj je v Hrastovcu, od koder so ga izpustili na krajši izhod. Izmenjala sva si še pičle informacije, kje je zdaj kdo, potem pa je zvil vase preostanek kave in odšel, še preden je do konca pokadil cigareto.

Prizadevanja za dezinstitutionalizacijo so se v Sloveniji začela že v 80. letih. Dezinstitutionalizacija je tudi v vseh nacionalnih programih socialnega varstva Republike Slovenije. Kako pa je v praksi? Zaprli so oddelek na gradu Cmurek v vasi Trate in ustanovili prve stanovanjske skupine, potem pa je vse skupaj zastalo, kar je bil razlog za Iz hod. Kmalu potem, še preden je A odšel k mami, so ustanovili neko delovno skupino, s katero pa niti nisem hotel sodelovati, saj sem bil že vsega sit in nisem nikomur več verjel. Znano je namreč, da se razne komisije in delovne skupine ustanavljajo zato, da se zadeve pometejo pod preprogo. Z dezinstitutionalizacijo se potem nisem več ukvarjal, saj sem imel dovolj drugega. Samo občasno so do mene prišle različne, nepreverjene govorice. Čez nekaj let se je govorilo, da bo denar za dokončno preselitev vseh ljudi iz zavodov v skupnost v kratkem zagotovljen. Ja, itak. Minilo je še nekaj let, potem pa so do mene prišle govorice, menda zanesljive, da je denar za konkreten načrt preselitve že tukaj in da se ustanavlja delovna skupina, ki ga bo pripravila. Ja, ja. Pred nekaj leti sem slišal, da je financiranje tega obsežnega projekta že v celoti zagotovljeno in da so v zavodih že posebne službe, ki se menda ukvarjajo samo z iskanjem stanovanj. Mhmm. V zadnjem letu poslušam, da selitve že potekajo. Veš, da. Osebo ne poznam nikogar, ki bi ga preselili iz zavoda v skupnost.

Kje so v tem procesu zdaj naši *iz-hodovci*, ki so leta 2010 zapustili zavode? J naj bi po zaslugi nekakšne dediščine užival v svojem rodnem kraju. Vsakih nekaj dni na elektronski oglasni deski e-Uprave zasledim, da mu policija želi vročiti plačilni nalog. Kaj pa drugi? R se je menda z vozičkom zapeljala v zavodski bazen in utonila, D naj bi si prerezala žile in izkravela, M je v Ljubljani umrl zaradi slabega zdravja, k čemur pa so verjetno precej prispevale tudi sistemsko neurejene življenjske razmere, elektrošoki iz mladosti in mnoge pesti zdravil, ki jih je moral dolga desetletja vsakodnevno jemati. A, M in Z menda že dolga leta spet čemijo v Hrastovcu ...

Če bi bil še bolj ciničen, kot sem, bi zaključil z zlajnano frazo: »Zgodba o uspehu!«

Matjaž Oven

IN MEMORIAM: DARKO RIHTAR

Žal nas je mnogo prekmalu zapustil še en član društva – Darko Rihtar. Njegovi dolgoletni partnerki in njegovim bližnjim v teh težkih trenutkih izrekamo iskreno in globoko sožalje.

J., drži se in se ne predaj!

KU

Darko Rihtar in Pando, 2022

Foto: arhiv KU

Tereza Vuk:

SE DOGAJA

Foto: osebni arhiv

Urednik mi je rekel, da mormo pisat o »se zgodi«. Na kurac mi gre s tem, k mi postavlja enkrat na leto nekakšno tematiko, ampak bom jaz njemu hitr obrazložila, kaj vse se zgodi in kaj vse se je zgodilo sam v zadnjem letu. Trenutno vam to pišem z zjebanimi rebri. Ker sem štor štorov. In sam molim, da ne zakašljam, ker pol vidim vse zvezde sveta. Še dobr, da mam travo, tablete pa alkohol. In sam upam, da se bo v enem mesecu zacelilo, ker tak pohabljenec bit, je pa res ta zadnja. Ampak lej, se zgodi.

Na Primorskem sem že dva meseca. Tu je moja 96-letna nona padla, ko je zapirala polknice, si zlomila kolk in zdej že od novembra živi nepokretna v domu ostarelih. Zame so to hiralnice. Rajš vidim, da me avto zbije, kokr da mi tam ene nadebudne študentke negovalke brišejo rit. Sam tud to se lahk zgodi, bože nedaj. In tko sem zdej kle, sama v naši graščini na Krasu, kjer je moj pranono zgradil to hišo. Oče Stanka Vuka. Stanko Vuk je bil pisatelj in pesnik, poročen s sestro Pinka Tomažiča. Pinka so ustrelili na tistem procesu, Stanka in Danico so pa neznanci ustrelili v njunem stanovanju v Trstu. Težka travma za našo famijlo, ampak tud to se lahk zgodi. In če smo že pri pisanju, januarja sem izdala svoj prvi roman pri Beletrini. Bla sem po

vseh časopisih in menda tud knjige v knjižnicah sploh ne dobiš, ker je skoz rezervirana. Kdaj se celo zgodi, da sem ponosna nase. Ko sem deset let nazaj hodila po Metelkovi in talala folku listke z mojim blogom, sem vedla, da se bo zgodilo. En dan. Če maš cilj in resno delaš na njemu, se zgodi.

Dogaja se tud to, da mi zdej, k sem kle, prenavljajo stanovanje v Ljubljani. In pol se fotr dere name: »Sej teb prenavljamol!« »Kaj men, če je od brata?« »In kdo živi notr?« Okej, sej ma point. Ker se zna zgodit tud to, da se brat in sestra po letih komedij najmeta. In pol jaz nafukam dveletno nečakinjo, ko pridejo iz Barcelone na obisk na svašta komadov, k grejo predvsem bratu na kurac, poslušat jih mora pa stokrat na dan. Zdej je v igri Masayah. Ni panike komad. In pol se njemu zmeša in mi piše, da ne zmore več tolkrat na dan poslušat istga komada. In mu lepo rečem: »Ej, ni panike, se zgodi.« Al pa ko pišem frendici, da kdaj mi bo pofarbala lase, ker ti sivo-blond prameni še za v modo osemdesetih niso. Ona pa lepo nazaj, da je zaglavila v Afriki. Bom pač siva, se zgodi. Zgodi se nam svašta v življenju. Tud mi smo se zgodili našim staršem. Kok so veseli zarad tega, je pa že druga pesem.

Gašper Sojč

Moja dva še vedno nista prebrala moje zadnje knjige. Ker cvikata in nimata jajc. Ker se mi je zgodilo vse, kar se da zgoditi. In sta prestrašena, kaj sem napisala o njima. Sam lej, zgodilo se je. In dejmo si nalit čistega vina. Ker naslednja bo še hujša. In zgodila se bo. In pol me bosta ubila. Tud to se zna zgodit. In zdej se bo zgodilo to – čist invalidna grem do sosedu penziča kle sred primorske vročine na en džoint. Njemu je Kučan ukinil telefon, Toto Cotugno mu je spizdil pesem, Bush pa mu ni odgovoril na pismo. Poleg ostalega dela na pristajalni stezi za lastovke. In zadnjič čist zapušena zvečer sediva pred našo stoletno lipo, pa mu rečem: »Midva bi mogla sam na lotu zadet pa bi zmagala.« Pa on nazaj: »Ja, sej jaz sem pri Vikingih zadel 4,80 evra.« »Kok?« »Ja lej, mi Vikingi smo skromni.« Ker tko se zgodi.

SE (REDNO) DOGAJA

Na elektronski naslov uredništva redno prejemamo pošto. Sporočila, ki nam nudijo milijone evrov, da bi lažje pomagali bolnim in revnim. Spodnjega smo se odločili nelektoriranega objaviti.

DONACIJA GE. CECILIA MATHURIN

Draga ljubezen,

Glede spoštovanja človekovih pravic Jaz sem ga. Widow Cecilia Mathurin ki se Stara dolgo časa bolna (rak). Trenutno sem zasebna bolnišnica. Imam nekaj sveta, ki sem jih podedoval od svoga pokojnega moja, Gospoda James Mathurin, ki je slišiša umral v prometni sukti. Ko je bil moj mož živ, je na banko pogol 2,700,000.00 EUR (dva milijonasedemsto hios evrov). Trenutno je ta Denar še viden na banki.

Zdravnik mi je rekel, da zaradi študék z rakom ne bom zdržala več kot en mesec.

Potrebujem nekoga, ki je zelo oščenin in premožen, ter organizazione, ki lahko sorubi ta sredstva za Božje delo za pomoč revnim in nepotnim. Moj pokojni mož je učil, da je treba ta sklad konjekti v dobrodelne napine, kot je gradnja šole, sirotišnice, bolnišnice itd.

Tako sem se scholl, ker nimam nobenega otrobka, ki bi podedoval ta sklad in želem, da se me Bog usmili in spremire mojo dušo. Z Bogom so vse stvari ognje. Prosim, prosim, če lahko ta sredstva sorubite za Božje delo.

Želim, da pošljete naslednje podatke.

Beden si
Tvoja država
Vaš naslov
Tvoja skrb
Vaš poklic
Vaša telefonska številka

Takoj ko prejemem vaš odgovor, bom ružval in obdravlal titifilo o zapriseženi v vašem imenu, tako da boste zakonito odpravni kot nevega sladca do sklada,

Upam, da ste prejeli odgovor.

Ostanite blažani v Gospodu.

Hvala vam

Ga. Cecilia Mathurin

SE PRIMERI

Cel dan je bil čuden. Že od jutra je bilo nekaj v ozračju. Kljub zajetnemu številu prespanih ur sem se zbudila povožena in brez energije, kot da bi celo noč prebedela. *Kako zelo potrebujem kavo*, je bila prva misel, ki mi je šinila v glavo. Pristavila sem vodo in segla po posodi s kavo. Odprem jo – bila je prazna. Pa se je dan krasno začel, sem si zamrmrala. Se zgodi. Hotela sem se obleči in skočiti do trgovine, ko mi je zazvonil telefon. Klicala me je kolegica z zelo nepomembno življenjsko dilemo: »Ali lahko oblečem rjave hlače in modro majčko? Veš, kje bi lahko dobila dober hladilnik za malo denarja?« »Obleci se tako, da se boš ti počutila dobro, kar se hladilnika tiče, pa pojdi na internet in malo pobrskaj,« sem ji svetovala in upala, da pogovor ne bo dolgo trajal. A upala sem zaman. Ko se mi je končno uspelo urediti, sem na avtobusni čakala mestni avtobus dobre pol ure. Na delovno mesto sem sicer prišla ob uri, a časa za kavico nisem imela. Ozračje je bilo napeto, kar rezal bi ga lahko. Večina ljudi je bila slabe volje in tistega dne sem bila tudi jaz tarča mnogih frustracij, ki so jih mimoidoči brez zadržkov stresali tako name kot na druge prodajalce uličnega časopisa. Dan se še ni dobro začel, jaz pa sem komaj čakala odhod domov. Bil je eden tistih dni, ko se vržeš na kavč, pogledaš dober film ali bereš knjigo. Preden sem prišla do stanovanja, sem se ustavila še v kleti in vzela konzervi pelatov in fižola. »Ekola, samo še skuham si in lahko pozabim na tegobe tega dne.« Prišla sem do vhodnih vrat in premetala cel nahrbtnik, ključev nikjer. Srce mi je začelo razbijati, ko se mi je utrnilo, kje bi znali biti. Skočim pogledat do kleti. In res. Ključke sem odložila na polico v kleti, ko sem se prebijala do fižola. Kaj zdaj? Brez ključev nisem mogla nikamor. Ko sem prišla k sebi, sem za pomoč prosila sosede, ki so se moji dogodivščini nasmejali. S skupnimi močmi nam je pred večerom uspelo vdreti v klet, ne da bi jo poškodovali. Na srečo je bilo dneva že konec. Za večerjo sem pripravila, kar sem načrtovala za kosilo, se oprhala in padla v posteljo.

Špela

DRAGA M

Ko si bom oprostil jaz, mi boš oprostila tudi ti. In veš, da to čutim v srcu. Izbral sem napačno pot in zdaj plačujem ceno. Izbral sem boj brez zmage in brez poraza. To je začarani krog. Vsak dan na ulici nov boj – in tvoj pogled mi pove vse. Ko pridem domov ... preveč bolečine je v tvojih očeh, da bi lahko zdržal. Ne želim govoriti o tem, kam me pelje pot. Vsak trud me še bolj pokoplje, še bolj se zavrtim v krog. Bežim od njega, a prihaja nazaj, demon v glavi, in povzroča še večjo bolečino. Rad bi, da veš, da se borim, da me ne boš izgubila. Ne bom se predal. Svoje napake sem drago plačal in zdaj je čas, da grem naprej. Dan za dnem, brez bližnjic in prehitevanj.

Prettyboy43

SE ZGODI

Se zgodi, da namišljeno padeš z nebota in se s svojo domišljijo pobereš s trdega betona mestnega jedra. Zgodi se tudi, da se ti zagnoji prst na nohtu. Ko se po tridnevni hudi bolečini odpraviš k zdravniku, ti ta pove, da je treba zadevo sanirati, sicer bodo sekali roko, in ti izroči napotnico »nujno«. Tudi to se zgodi, da te zdravnik namesto na polikliniko napoti na urgenco. In potem med čakanjem vse bolj čutiš bolečino, ki gre čedalje višje po roki, ta pa posledično postaja vse bolj rdeča in se vidijo žile, ki izstopajo izpod kože. Ko si končno na vrsti, ti izpulijo noht pod lokalno anestezijo, da sploh ne veš, kdaj si ga izgubil. Čutiš olajšanje, ko gnoj drsi po prstih in se sprošča napetost v roki. To je bila najtežja noč v zadnjem letu, saj je lokalna anestezija kmalu popustila. In se zgodi, da spet in spet preplavaš ocean v svojem snu.

Žigažaga

SREDA, 19. 4. 2023, KONGRESNI TRG, KLOPCA BELE BARVE

Mi je zaposlena na Kraljih ulice predlagala, naj napišem, kaj se v tem prekletem in prelepem svetu čisto zares dogaja. Enkrat drugič napišem več o tem, zakaj tako črnogledo gledam na ta svet, na vse okoli nas. Gremo k stvari.

Pogovarjam se z I. Razlaga mi, kako se je zgodilo, da jo je moški med ponujanjem Kraljev ulice povabil v »pošteno« službo. Pri njih naj bi opravljala delo čistilke poslovnih prostorov. A narod moj, v mislih sploh ni imel čiščenja poslovnih prostorov, je pa bila to dobra predzgodba za ubogo paro, ki bi rada kaj zaslužila. Brez seksa. On pa je pikiral prav na to, jo ugrabil in jo proti njeni volji odpeljal nekam v Maribor, kjer jo je do obisti poniževal in privezal za radiator. Njenemu fantu pa lagal. Hvala Bogu je on takoj stopil v stik s policijo, da smo po petih dneh izvedeli, kje in kako je naša I.

Mica

NEK CESTNIH AJ

MOJA LUČE

Bilo je lanskega veselega decembra. Veselje v tem čarobnem mesecu mi je povečala prijazna gospodična, ki mi je izročila denar za tri izvode časopisa, a vzela le enega, saj redno spremlja ta nekaterim zelo ljub časopis. Ker sem pač bolj star in nor, mi je mlado dekle vzbudilo pozornost in najina debata se je končala z njenim povabilom na predstavo Norma Jeane Baker Trojanska, ki se je odvila v ulici, ki je bila pomemben del mojega otroštva. Z velikim veseljem sem si ogledal predstavo in se seveda tudi udeležil pogostitve in druženja po predstavi. Moja Luče, tako sem jo poimenoval, je sprejela pomoč, ki sem jo ponudil pri strežbi. Ko se je zadeva na Križevniški končala, je Luče demonstrirala tudi, kako se streže prijaznim gostom, ki imajo malce nepravilno razporejene potenciale. Predstava mi je ostala v prijetnem spominu, saj je bila res enkratna, in na eno od ponovitev sem z veseljem povabil tudi prijatelja. Naj dodam, da z mojo Luče nadaljujeva snidenja, ki se odvijajo na vrhunskem nivoju izmenjave medsebojnih užitkov.

Igor

ŠLAMPARIJA

Z avtobusom sem se odpravil na izlet v Izolo. Sedeži so se kar hitro napolnili in avtobus je odpeljal. Soseda zraven mene je bila zelo prijazna. Lepo me je pozdravila in mi vso pot krajšala čas s pogovorom. Ni mi bilo kaj preveč za njeno čebljanje, a kaj, ko ni kam pobegniti. Tako sem izvedel za vse njene zdravstvene težave, za nedavni pogreb, za neko njeno znanko, ki je ne pokliče več, in za frizerko, ki je menda ravno zdaj na dopustu. Pa še in še. Sprva sem bil prešenečen nad njeno zgovornostjo, ko pa mi je v Kopru dejala, naj pozdravim Marto, pa sva le dorekla, da se je gospa zmotila. Ne, nisem Martin nečak. Nič hudega. Se zgodi.

Perica

URIEL IN BELCEBUB

Sem ter tja me med množico obrazov spomini zanesejo v preteklost. Z njihovo mimiko, z ujetimi pogovori me misli ponesejo v čas in situacije, ki so se mi že zgodile. In me prime želja, da bi jim svetovala, jih poučila, kako in kaj, da bi jim bilo lažje razrešiti problem. Včasih že skoraj odprem usta, pa jih le nemo zaprem. Ker to so meni tuji ljudje in me ne poznajo. Kaj jim bodo moje besede, saj sami že vse vedo. Saj je že med poznanimi težko sprejemati tuje mnenje. Kaj šele da ti neka tuja ženska nekaj svetuje. Zamislite si, da kar nekdo, ko nekaj razlagate, pristopi in vam izpove svoje videnje vaših težav. Ali ste dovolj zreli, da bi poslušali besede nekoga, ki ni vplivnež? In če bi jih, ali bi bilo prav to upoštevati? Se zgodi, da ste o nečem že debatirali, in to večkrat, pa ste prišli do različnih zaključkov? Ste si kdaj zamislili, da imate na eni rami angela, ki je prijazen in dobričina, na drugi pa hudiča, ki skače in nori? Vaša glava pa vmes. Se zgodi, da angel moleduje in prosi: »Oh, pusti vse pri miru, počakaj pa bo minilo.« Na drugi strani pa hudič kolne in pljuva: »Daj jih, vse jih zajebi, ne pusti se, barabam. Poskrbi zase.« Se zgodi, da enkrat angel zmagaa, drugič pa hudič. Bodite dobro.

Xena

POROKA IN LOČITEV

Poročil sem se 20. oktobra 1990 na Jesenicah. V začetku je bilo vse kot v rožicah, še posebej zato, ker sem bil vsak dan v rožicah. Včasih je bilo, kot bi bil v transu. Tašča, taščica, je bila v začetku super, kot bi vsi živeli na idiličnem otoku. Potem je bilo vedno slabše. Z bivšo ženo sta ga cukali vsak dan. Če sem ga sam šluknil, pa je bilo vse narobe. Otrok nisva imela, ker jih bivša žena zaradi cist v maternici ni mogla imeti.

In potem je 18. septembra 1992 prišel trenutek resnice. Z ženo sva se ločila brez obveznosti drug do drugega. Če ne bi imel staršev – po ločitvi sem se preselil k njima –, bi postal brezdomec. Na sodišču sva bila ločena v nekaj minutah, tako hitro je tekel postopek.

Postal sem srečno ločen, *happy divorced man*. Se zgodi!

Robert, Lesce

SKORAJ SE JE ZGODILO

Med ponujanjem časopisa na Mesarski v Ljubljani sem kar naenkrat padel po tleh. Zbudil sem se v kliničnem centru, povedali so mi, da sem bil 14 dni v umetni komi. Spomnim se samo reševalca na motorju in njegovih nog, drugega pa nič. Zato nekaj časa nisem ponujal Kraljev. Hvala tistemu, ki je poklical pomoč. Menda se mi je ustavilo srce, zato konec leta dobim bypass.

Matija H.

Foto: osebni arhiv

Jurij B. Hudohmet

ŽALOSTNA ZGODBA O MLADEM BOGATAŠU

Pisalo se je leto 1991, Slovenija je ravno postala samostojna in odprl se je prosti trg – po domače kapitalizem. Skratka, kdor koli je imel voljo, idejo in denar, je lahko odprl podjetje in se podal v neizprosni boj za preživetje. Druga opcija je seveda še vedno »modra halja in dobra plača«, pa stanovanje v bloku in avto na kredit.

Mladi bogataš, o katerem bo govora v tej kolumni, je ravno dopolnil 26 let in želel prevzeti obrt od ostarelih staršev, danes bi temu rekli podjetje. Pri tem ni izbiral sredstev. Staršema je celo zagrozil, da če mu ne bosta podjetja predala prostovoljno, da bo ustanovil svojega in jima postal neposredna konkurenca ter ju izrinil s trga. Ob tem je »pozabil«, da ima mlajšega brata in starejšo sestro, ki sta tudi upravičena do nasledstva, čeprav sta bila starša še živa. Naš mladi bogataš je začel na polno uživati sadove podjetništva, se voziti z dragimi avtomobili, najemati jahte, ki za kratko pot porabijo toliko goriva, kolikor zasluži čistilka v desetih letih.

Sicer nisem ekonomist, vendar sem nekje slišal, da je v obdobju debelih krav, ali kako se že temu reče, skratka takrat, ko gre gospodarstvu dobro, pametno kak evro dati na stran za čase, ko ne bo več tako zelo dobro. Mladi bogataš se na to ni oziral, brata pa se je usmilit s tem, da mu je dal službo z minimalno plačo in še naprej trošil, *kot da jutri ne obstaja*. Pa se je zgodilo okoli leta 2008, da je prišlo do svetovne gospodarske krize in mladi bogataš je izgubil eno od dveh podjetij, z drugim pa se je še nekako prebijal. Težava je bila zgolj v tem, da se nikakor ni mogel posloviti od življenjskega sloga, ki ga je bil navajen. Zato si je začel izposojati denar, sprva pri uradnih institucijah, kot so banke, kasneje pa tudi pri tistih malo manj uradnih, ki imajo tudi malo manj ugodno obrestno mero. Pa je šla še druga firma, pa je šla hiša, pa je šla jahta, odšel je tudi mercedes. Na koncu pa še žena. Od silne muke je naš mladi bogataš zbolel za manično depresijo in bil večkrat po več mesecev po raznih institucijah,

Foto: um-perfekt

kjer je zdravnikom razlagal o mercedesih S-klase, kamionih in avionih, pa o tem, kaj vse je dosegel v življenju. Sledila je še srčna kap, po kateri so mu v žile ustavili tri opornice. Žalost je tolažil s hrano in se zredil na dobrih 130 kilogramov, čeprav se je prej vedno rad ponašal s svojim športnim telesom, močnejše ljudi pa gledal zviška.

In kje je danes naš mladi bogataš, ki to več ni, se sprašujete? Živi v tuji hiši, najemnino pa mu plačuje brat, tisti brat, ki je imel pri njem minimalno plačo. Kuha mu bratova žena, prihodke pa ima tako majhne, da ne zmore plačevati niti stroškov za hrano, zato ga brat in njegova žena pač častita. V življenju vse obrne se, je nekoč prepeval Janez Zmazek – Žan. Se zgodi, ali kako že.

TUDI NAJBOLJŠIM, KAJ ŠELE NAM

Star sem bil 18 let, ko me je že veliko ljudi, ki so me poznali, imenovalo človek, ki je doživel vse. Pa se mi je takrat šele začelo prav zares dogajati. Po toliko težkih preizkušnjah je bil večkrat prisoten občutek, da je vsa smola na svetu rezervirana posebej zame. Po drugi strani sem se pa tudi dostikrat znašel v situaciji, ko sem si lahko dejal, da sem imel več sreče kot pameti. Pred kratkim pa se mi je zgodilo nekaj, kar je bilo zame prvič, in še zdaj težko dojemam, kako je kaj takega sploh mogoče.

V mlajših letih, ko se je na veliko žuralo, sem se naposlušal zgodbic prijateljev in znancev, ko so pijani in zadrogirani doživeli kak *blackout* in so se zjutraj znašli povsem drugje, kot so večer začeli. Seveda se mi je večkrat zgodilo, da sem popil preveč alkohola in negiben obležal do jutra. A nisem se premaknil z mesta, kjer sem obležal. Na heroin nisem bil navajen in sem zato skoraj vsakič, ko sem ga vzel, »padel dol«. Pred nekaj tedni, ko sem bil ravno odpuščen iz PB Idrija, naj bi zvečer prespal pri prijateljici. A se zaradi napetih razmer med nama in v njeni družini ni izšlo. Tako sem pozno zvečer odšel v noč in jo mahnil na Metelkovo. Sicer ne pijem in tudi drog že precej časa ne jemljem več, a je bil večer tako stresen, da sem potreboval »nekaj« – in to tudi našel v torbi med prijateljičinimi stvarmi. To

sta bili dve škatli dvomiligramskih Apaurinov. Pa res ne maram psihiatričnih zdravil. In ko se na ulici zadeva in prekučuje z njimi, se večkrat pošalim, da če bi se že želel zadeti, veliko bolj zaupam dilerju kot farmacevtu. A sem se jih lotil in pojedel škatlo in pol.

Nazadnje sem bil viden priseben nekaj čez drugo uro ponoči na Metelkovi. Naslednje zavedanje samega sebe je nastopilo približno sedem ur kasneje ob devetih zjutraj, ko sem se znašel pri prijateljičinih sosedih, izgubil sem vse stvari, ne le denarnice, vreče, dežnika, tudi obutev in vsa oblačila razen spodnjic. Bil sem rahlo potolčen ter imel grdo zviti gleženj, ki me je ob popuščanju »zdravil« vedno bolj bolel. Ker nisem več mogel hoditi, je nekdo poklical rešilca, ki me je odpeljal na urgenco. Tam pa mi pove gospod na urgenci, da me bodo peljali v Idrijo.

In tako so me zaradi zvitega gleznja odpeljali v psihiatrično bolnišnico. Naslednji dan je sodnica potrdila moje prevpraševanje o smiselnosti tega početja in se odločila, da moj ubogi levi gleženjček ni razlog za pridržanje na psihiatriji. Ja, živemu človeku se res lahko zgodi prav vse mogoče in nemogoče.

Čuri

Foto: Nada Žgank

Mariborska scena:

Goran Šrok – Gogi, Maribor, 58 let

VSE SE ZGODITI NE MORE NIKOLI

014
KRALJI
ULICE

Se zgodi, je dejal moj oče moji mami, ko ga je predolgo pustil v njeni vagini. Rezultat tega dejanja sem bil jaz, veseli dečko brez las. Velikokrat sem preklinjal ta njegov usodni se zgodi, saj sem sovražil življenje. Sovražil sem svoj obstoj na tem vse prej kot prijaznem planetu Zemlja. Kakor koli že, čez leta sem se privadil in marsičesa tudi odvadil. Prepričan sem namreč, da se vse zgodi z namenom. Od rojstva do smrti živimo z dogodki, ki jih tako ali tako ustvarjamo sami. Ustvarjamo jih pa zato, da postanemo kolikor toliko prepoznavni v mestih, v katerih prebivamo. Dogodki so naša življenja, pa naj so ne vem kako boleči. Meni se je v življenju zgodilo skoraj vse. A roko na srce, vse se zgoditi ne more nikoli. Pa naj bode dovolj pametovanja, saj je čas za novo zgodbo.

Pred približno polovico mojega življenja, spomnim se, bila je nedelja. Jeben dan, kot vsaka nedelja pred tem. En velik dolgčas. No, mene pa je vsake toliko časa tudi v nedeljo obiskala sreča v obliki čaganja v znančevem stanovanju. Pilo se je, snifalo, fukali pa nismo, smo bili preveč pokjeni. Se zgodi! In seveda je vedno prišel čas, ko se je ta nenačrtovana dnevna zabavica končala. Zadet kot opica zajaham svoj bicikel in ajde kuči. Deset metrov po vijugastem kolesarjenju sem z vso silo treščil v betonski steber. Svojo pijano glavo sem zadnji čas dvignil tako, da sem rešil svoj seksi nosek pred bližnjim srečanjem z grobim betonskim ometom. Zato sem pa z vso silo tresnil na svojo visoko cenjeno brado. Še danes se dobro spomnim bratovega komentarja, ko je prišel pome, da me

Foto: JN

odpelje domov. Rekel je takrat: »Nena se sekiraj. Se zgodi.« Njemu je bilo lahko to reči, ko ga nič ni bolelo. Mene tisti dan tudi ne. Ampak naslednji teden nisem mogel ničesar jesti. Mi je odpovedala kompletna čeljust. Se zgodi in zgodilo se je nekajkrat, da sem poljubljal kakšno drevo ali da sem poljubljal asfalt. Gravitacija me je pač malo zajebavala. Saj verjetno razumete, kaj hočem povedati. Tisti, ki pijete, dobro veste, kako je z ravnotežjem, zatoorej pazite, da se vam ne zgodi kakšno od bližnjih srečanj, podobnih mojemu. Meni se je to zgodilo reci piši desetkrat.

Pa da ne pozabim – bajči, čavči in obvezni arrivederci.

KAJ VSE SE MI JE ŽE ZGODILO

Dolgo sem živel z mačeho, res me ni marala. Ko mi je umrl ata, me je zlomilo. Mačeha pa čisto nič. Teden dni po očetovi smrti je dala v revijo oglas, da išče novega partnerja. Potem sva se skregala in jaz sem jo udaril, priznam, saj tega nisem prenesel. Klicala je policijo, meni pa je bilo vseeno. Grde stvari mi je govorila, in ker sem bil že polnoleten, mi tega ni bilo treba trpeti.

Preprečila mi je tudi vojaško služenje. Imel sem epilepsijo, a sem si kljub temu želel v vojsko. Rekla mi je, da jim moram odnesti izvide, pa jih nisem. Sprejeli so me v pehoto, joj, sem bil vesel. Komaj sem čakal, da sem povedal omi, ta je bila še bolj vesela. Skupaj sva se veselila, dokler mi ni mačeha vsega uničila. Sama jim je odnesla izvide in zaradi tega nisem služil naborništva.

Iskal sem službo in jo v Velenju takoj dobil. Potem me naenkrat niso več potrebovali, pa sem šel na socialno. Nisem dolgo prejemal socialnih transferjev, ko sem si našel delo na kmetiji. Tam sem pomagal 15 let, nato sem izvedel, da me sploh nikoli niso prijavi, kar me je čisto dotolklo. Šel sem stran, jezen sem bil, a nisem imel kam. Na asfaltu sem spal, ko je bilo toplo in ko je bil mrz. Takrat sem v Bistrici našel nek kozolec. Taka zima je bila, da sem si moral sneg odkopati, da sem sploh noter prišel. Še zmeraj me je zeblo. Ves trd sem bil. Tu pa tam so mi kaj skuhal v gostilni, kjer so me poznali, pa sem se jim zasmilil.

Skoraj eno leto sem na mrzlem spal, ves čas sem bil lačen. Edina zabava mi je bil izlet v Maribor, ko sem šel na muziko, spal sem kar na avtobusni, to je takrat še šlo. Tam nekje sem spoznal svojo trenutno partnerko, to je bilo lepo. Nato mi je mama, ki je živela v Nemčiji, uredila službo. Težko je bilo, ker partnerke ni bilo ves čas poleg. Tam sem izgubil prst, na cirkularki. Ker nisem mogel delati, sem bil prisiljen Nemčijo zapustiti. Na srečo sem dobil službo v Mariboru in tudi stanovanje sem si našel. Zatem sem delal precej raznolika dela in spoznal starejšo žensko, ki me je res spedenala. Pri vsem mi je pomagala, jaz pa sem svojo zvezo uničil. Na dveh stoli ne moreš sedeti, to sem prepozno spoznal. Potrlo me je, spet sem pristal na socialni in brez partnerke. Sina imam z drugo, stike sva navezala v odrasli dobi, tega sem bil vesel.

Velikokrat sem že mislil obupati. Trikrat sem se hotel obesiti, pa se nisem. Uničil sem dobro zvezo, ampak sem dobil partnerko, s katero sva še sedaj skupaj. Za to sem hvaležen. In ker nisva imela kam iti, sva šla v samski dom. Najtežje mi je bilo, ko sem izgubil ateja. Ta je bil vedno tam zame. Človek na mestu. Solze mi še zdaj pridejo. Tako je moje življenje, kaj ti zaj'čem jaz povedat.

J.

Foto: osebni arhiv

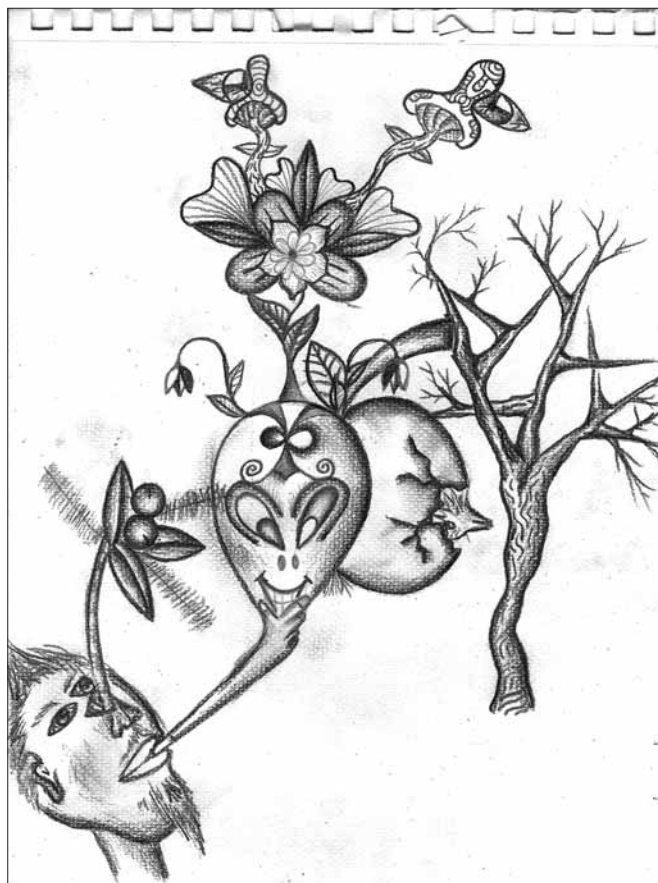
Renato Volker – Rene

NAJ SE ZGODI

Spet je leto naokoli. Pišem po nareku, na zadnji šolski dan. Naslov prostega spisa naj bi bil »Se zgodi«. Ko smo demokratično glasovali, katerega od naslovov posvojiti – enkrat na leto, avgusta, imamo skupinsko temo –, mi je bil ta še najmanj blizu in zato sem vesel, da so ga izbrali. Lahko se je soočati s prijetnimi, blizu nam temami in ljudmi, ampak tako se redkokdaj premaknemo, redko kaj novega naučimo in še redkeje zrastemo preko meja lastnih omejitev.

V meni bolj odzvanja misel, da naj se nekaj zgodi. Rad imam občutek, da imam besedo pri tem, da sem opolnomočen v kreaciji, da sem soodločevalec. Vdanost v usodo, ta defetizem sodobnosti, ko vsi kar nekaj ali nekoga čakajo, da se bo nekaj zgodilo ali bo nekdo nekaj naredil zanje, ta odvisnost mi je vse bolj tuja. Pa nisem ravno *kontrol frik*, ampak ne dovolim si več, da me veter premetava levo–desno. Raje imam občutek, da sam vlečem vrvice jader svoje barke. Krmariti se še učim. Vsa ta vzročna povezanost, med tem, ali se samo odzivamo na stvari, ki nam pridejo naproti, se zgodijo, še bolj grozno, se nam zgodijo, ker potem smo očitne žrtve, ker zgodijo se nam običajno neprijetne stvari, in rezultati, je rezultat truda. Kot pravi ena moja kratkica: »Ko ljubim, ne zvenim, ampak odzvanjam.« Druga pametuje: »Ko nekomu dovolim, da me vodi, ga že vodim.« Ne vem, kje se je izgubil ta občutek za dvojino, sodelovanje, zaupanje, predanost, soodvisnost in solidarnost. Zakaj vsa ta potreba po kontroliranju vsega in vsakega? Ta strah pred drugimi nam ni v čast. Velikokrat se zgodi, da nam stvari in ljudje pridejo nasproti, nas ogovorijo in mi se ne odzovemo, ker jih nismo ne planirali ne klicali, še manj želeli. To, da jih morda potrebujemo, da nas aktivirajo, nam redko pade na pamet. Stari pregovor pravi, da običajno dobimo to, kar potrebujemo, in ne tega, česar si želimo. Premalo cenimo naključja, v njih vse manj verjamem, ampak jih raje vidim kot neke sinhronizacije, kamenčke v mozaiku, in ker mozaik brez zadnjega koščka ni popoln, vsako tako miniaturo cenim. Ker vem, da se bo slej kot prej pojavil manjkajoči košček, ki bo zapolnil praznino.

Ker se že dve leti dajem s pisanjem nadaljevanja Coelhovega Alkimista, ki je, ko to berete, že v fazi prevajanja v angleščino, in ne, ni se kar zgodilo, ampak sem se potrudil, da se je, se še posebej zavedam, kaj pomeni kreacija dogodkov. Imam pač to redko lastnost, ki je za mnoge izredno moteča, da vnaprej objavljam in govorim o stvareh, za katere bi rad, da se zgodijo, da naj se zgodijo. Verbaliziram. Besede tečejo pred mano in ustvarjajo mojo realnost. Ne popolnoma tako, kot si jo zamišljam, ampak ne daleč od tega. Ker vsega, kar si zamislim, očitno ne potrebujem. Kar potrebujem, pa zmeraj dobim. Večina raje nekje v tišini planira, dela, gara, se trudi, ustvari, predstavi, proda in gre dalje. Zakaj pa ne? Ampak to nisem jaz. Moj način je prepričevanje samega sebe, ne drugih, da sem na pravi poti, da sem sposoben in da zmorem. Zdaj, ali drugi v mojem bluzenju, gušenju in nakladanju vidijo omenjeno, mi gladko dol visi. Jaz vem, kam grem, pa čeprav ne vem, kako bom prišel tja. Res raje uživam na poti, kot da bi čakal, da me osreči samo cilj. Vse te male, vsakodnevne zmage so neprecenljive. Dogaja se seveda, da ljudje odhajajo, se umikajo in razočarani opazujejo od daleč. Pravi se bodo vrnili. Ostalim pa *srečno, Kekec*. Hkrati

L-King

prihajajo popolnoma novi ljudje, sodelavci in celo prijatelji, ki razumejo, kaj se grem, in v moji motiviranosti najdejo svojo. Spiralno se povezujemo, kot DNK, se dopolnjujemo in se kot morska vetrnica in rak samotar družimo v vzajemni simbiozi. Vsakdo prispeva po svojih močeh. Skupaj zmoremo vse. Tudi tisti, ki samo satelitijo, dodajo in dobijo. Brez nič ni nič. Nič se ne zgodi. Vse je treba opolnomočeno skreirati. Opolnomočijo pa te samo ljudje, ki imajo širino, globino in ambicije. Verjamem, da so samo ljudje, ki si drznejo verjeti v to, kar sam verjamem, vredni vere vanje. Na koncu bomo pridobili vsi. V preteklih mesecih sem pritegnil toliko novih sodelavcev, da končno razumem, zakaj mi prej ni uspelo. Potrebujem tim. Nič nenavadnega se mi več ne zdi, da sem dohodek od bodočega bestselerja že vnaprej razdelil na deset enakih delov, ki jih bodo dobili sodelujoči in sopotniki. Kdo bi si mislil, da se bo zgodilo, kar sem pred tremi leti žlobudral ob pijači. Govoril sem, da bom šel pisat v Andaluzijo, na lokacijo, in potem v Tanger, in seveda v egiptčansko oazo Fajum. A ni vrag, da sem opravil vse to in se čez tri tedne spravljam v Ženevo po češnjico na torto, po intervju s samim pisateljem originala. To se ne zgodi. To se naredi. In ker sem v oazi spoznal fanta, ki tam čaka na svoje dekle, da se vrne k njemu, ja, zgodba se je popolnoma zasukala, greva drugo leto februarja skupaj celo Santiagovo pot. Peš po andaluzijskih pašnikih vsakdana in potem po celi severnoafriški obali. Kamele, konji in vse to. Hecno je, da si je Shady tega zmeraj želel, ker je to popotovanje nekoč opravil tudi njegov oče. Se zgodi? Ja, pa ja. Beseda je meso postala. Ali kot pravi Sveto pismo: V začetku je bila beseda.

Zato vam polagam na srce. Ne bojte se lastnih sanj. Ne upirajte se klicu, poslanstvu, željam, pa čeprav se okolica malodane norca dela iz vas. Časopis, ki ga imate v rokah, je bil nekoč zgolj ideja, utopija nekih entuziastov, in danes praznuje več kot 200 edicij. O posledicah te ideje je škoda izgubljati besed, ker so enormne. Imate idejo? Imate željo? Naj se zgodi!

Franjo Frančič

KONEC IGRE

Foto: osebni arhiv

016
KRALJI
ULICE

Igre je bilo počasi konec. Prosil sem jo samo za resnico, da se v miru posloviva in živiva vsak svoje življenje. A to ni bilo v njenem značaju. Poslal sem ji paket knjig, ki pri meni ni našel prostora. Ob nepravem času. Brez potrebe mi je poslala sken kopije zdravstvenega kartončka, da ima pregled v prestolnici. Laž je vse bolj zaudarjala do neba. Poleg je bil pripis: *Da ne boš paničen, ker ti dva, tri dni ne bom mogla odpisati, popoldne imam kontrolo v Ljubljani, zvečer imamo zabavo ob abrahamu sodelavke, nato moram v dom starostnikov ob devetih, ob dvanajstih pa bom v knjižnici.* Samo od sebe me je prešinilo: Zakaj mi prvič na veliko razlaga, pošilja nekakšna potrdila? Res je, skoraj vsak dan sva si izmenjala vsaj kratek mejl, a v sebi vedel sem, da prihaja nov svež fukač. Sestavila je nov, na videz popoln alibi. Vedel sem, da so si bili na las podobni tudi za najina srečanja. Po dolgih mesecih sem se ostrigel in ji poslal fotko po mejlu. V četrtek je prispel odgovor z računalnika prijateljice, ki ji je dajala alibi, popolnoma druga pisava s strežnika, ki ni bil iz njenega doma. Tik preden je odšla k svojemu tretjemu moškemu hkrati. Suh, hladen in uraden, posmehljiv je bil njen odgovor: *Nekam žalosten si izza očal. Lahko noč.*

Pisal sem ji v četrtek za paket, čakal na petkovo poldne in jo po SMS-u vprašal, če je paket prispel. Ni bilo odgovora, niti po SMS-u niti na mejle. Pač po zanikrnih luknjah, kamor sva hodila včasih tudi midva fukat, ni bilo računalnikov, le na recepciji.

Ta novi tretji moški, na nivoju, duhovno bogat in uglajen, je bil zagotovo poročen. Težko je bilo skombinirati neko varianto za svojega tipa in še za mene. Zasklelo je malo, samo odločilna je bila tretja ponovitev besed moje matere. Že sam njihov zven je v meni prebujal obrambni nagon.

Morda bi lahko v takih trenutkih ubijal.

Kakor koli, nobene potrebe ni bilo po vsej tej gori laži. In resnično je zbolelo. Po dvanajsti v petek, ko naj bi bila v službi, sem prosil prijateljico, da telefonira v knjižnico in vpraša po Duši, da potrebuje neko knjigo. To je bil edini klic v njeno službo: »O, Duše pa ni v službi, Duše ni do ponedeljka.« Igre je bilo konec.

Sledila sta še zadnja dva mejla, priznala je napol, a samo da ima človeka, ki se ji je približal, in konec koncev, naj si je ne lastim, naj je ne žrem, naj je ne zalezujem, kot sem morda prejšnje ženske, naj ji več ne težim s pismi in klici in še in še je nasula, kar se je ves čas nabiralo v njej.

Končno je odvrгла masko. Povedala je, kdo sem bil za njo, kaj je ves čas čutila do mene in kaj si misli o meni. Da sem zgolj težak, ki jo je in jo bo žrl in žrl in žrl in zjebal do konca, obsedenec, ki si jo lasti, zalezovalec, ki jo preverja v službi, obsedeni norec, ki ji pošilja rože poleg knjig, bedna kreatura brez globine, uglajenosti in nivoja, izmeček, človeški zmazek, kup človeškega gnoja, ki se ga je treba izogniti v širokem loku.

Potem je tretjič ponovila materine besede: Žrl in žrl in žrl me boš, dokler me ne boš do konca zjebal!

In to je bilo to.

Črta, rez, prelom. Moral sem odrezati, da se ne zgodi kaj tragičnega, moral. Ob tem sem začutil stiskanje okoli srca, pa nikakor nisem našel pravega vzroka.

Tisto grdo, razpadajočo prikolicco koroških komunalcev so iz kampa Lucija, kjer je nekoč, nekje, neka črnolaska žvrgolela *drugi imajo Pariz, a midva imava Lucijo!*, skupaj s kramo odpeljali na bližnje smetišče v Dragonjo. Videl sem jo, kako razpada in trohni.

Vsa njena pisma, darila, fotografije in spomine sem odvrigel v velik zabojnik, kjer je pisalo: MEŠANE SMETI.

MOJI SPOMINI NA NEDAJ BOŽE

Star sem bil osem let, prvi razred. Najprej sem začel špricati, da sem lahko kradel po bundah, ki so jih sošolci puščali na obešalnikih. Kradel sem drobiž, ki sem ga porabil za igranje fliperja v gostilni Bosanc za Bežigradom. Tam so me vsi delavci in šef poznali. Tako sem začel piti pivo z ljudmi, ki so se zadrževali tam. Kozarec piva na dan.

Mama in foter nista o tem vedela nič, saj sem po šoli pravočasno hodil domov, v bistvu pa me po dan, dva sploh ni bilo tam. Včasih mi je opravičila pisala sestra, napisala je, da sem bil bolan. To se je dogajalo vse tja do petega razreda, nekako mi je uspevalo, saj mi učenje ni povzročalo težav, snov pa sem prepisoval od sošolcev. Oče mi je za nagrado za učni uspeh v petem razredu obljubil kolo, ki sem ga tudi dobil, ponija. Takrat je začel dograjevati tudi hišo. Vsak dan po šoli sem delal z njim. To je trajalo od petega do osmega razreda, saj smo hitro gradili. Oče je bil sicer zaposlen v gradbeništvu. Opazil sem, da je veliko gradbenega materiala ukradel v podjetju, tako je hitreje obnavljal hišo. Nato je začel preprodajati avtomobile, na veliko. Včasih sem mu pomagal, prevažal sem avtomobile brez izpita, takrat mi je bilo ful bed. Kupoval jih je prek Salomonovega oglasnika ali na avtosejmu, nato jih je preuredil, da so izgledali bolje, in s tem tedensko

zaslužil tudi po 300 mark na avtomobil. Včasih jih je imel po pet, šest, bil je eden glavnih švercarjev avtomobilov, vsi so ga poznali pod imenom Alija ali Ali.

Pri 13, 14 letih, ko sem zaključeval OŠ, so se začeli največji problemi. Takrat je postal zelo agresiven, vsak dan je bil bolj in bolj pijan. Tudi prej je že pil, a zadeve so se stopnjevale. Pretepal me je, kadar koli me je dobil s cigareto. Sestra mi je iz hrbta pobirala trske od palice za paradajz, s katero me je pretepal, ob tem je jokala. Mama si mu ni upala zoperstaviti se. Pri nas muslimanih je navada, da ženska nima besede pri moških dejanjih.

Glede sestre lahko povem, da je tudi ona trpela. Morala je delati ženska opravila v hiši, in če ni bilo dobro opravljeno, jo je nadiral in poniževal. Nikoli je ni pustil iz hiše, da bi šla ven in se zabavala. Da bi si uredil življenje, sem se vpisal v Železniško srednjo šolo, čeprav je bil moj oče proti. Nisem želel biti gradbenik. A oče mi ni pustil hoditi v šolo, saj sem mu moral vsako jutro ob sedmih pomagati pri obnovi, ker načeloma ni bilo drugih delavcev.

Ermin Keranović

ZGODI SE STOJNICA NAVDIHA

Lili, Tinka, Mak in Tine so med počitnicami del svojega prostega časa namenili prodaji ročnih izdelkov, ki so jih izdelali sami. Na Medvedovi ulici v Ljubljani so jih ponujali mimoidočim. Cene so bile simbolične. Celoten izkupiček od prodaje so namenili nam, Kraljem ulice. Znesek 107,17 evra so nam predali med obiskom našega dnevnega centra.

»Na tržnici TIMALITI že tretje leto med poletnimi počitnicami zbiramo prispevke za Kralje ulice. Letos smo izdelali škatlice, kazalke za knjige, slike, zapestnice, verižice, starca na stolu ter zastoj delili Cedevito in bombone. Zbrali smo 107,17 evra. Imeli smo veliko dobrih kupcev in kupk, zato bi morali narediti oglasno desko z najboljšimi strankami. Potrebovali bi tudi POS-terminal za kartice, ker v tem času veliko ljudi s seboj ne nosi gotovine. Zahvaljujemo se vsem, ki so darovali na tržnici.«

Foto: osebni arhiv

Ekipa TIMALITI – Tinka, Mak, Lili, Tine

ZGODI SE ČRTOMIR CLONSKY

»Josip Kalašnikov je privekal na svet na Miklavžev večer tistega leta, ko sta Nemčija in Izrael navezala diplomatske odnose. V gimnaziji se je navduševal nad pankom. Kasneje je moral poprijeti za kalašnikova, in to ravno takrat, ko je pričela razpadati bivša skupna Psihiatrična država na sončni strani Alp. Njegov klon Črtomir Clonsky je nato o totalitarizmu napisal roman z naslovom Psihiatrična država na sončni strani Alp. Avtor še dandanes ustvarja v sedaj neodvisni Psihiatrični klonirani domovini.«

JK

»Veliko ljudi piše zato, da bi jih publika lahko nekoč imenovala pisatelji ali pesniki, nekateri pa pišejo, ker morajo, ker je v njih nemir, živčnost, potreba. In Josip Kalašnikov spada med te zadnje. On piše iz sebe, iz svojega bistva in piše to, kar živi. Piše o ulicah Ljubljane, piše o Metelkovi, piše o ljudeh, ki jih srečuje, piše o vsem, kar ga obdaja, piše o dogodkih, ki jih prebere iz časopisov in jih vidi po televiziji. Josip je pivnik informacij, ki jih registrira in si jih tudi zapomni. In to za zmeraj. Je živeči računalnik, katerega pomnilnik ne zastari in ne postane premajhen. Nikoli. Zato se zdi Kalašnikov samosvoj. Takšen v bistvu tudi je. Unikaten. Enkrat. Iskren. S pivom v roki in s cigaretom v ustih. Josip je rasel v času SR Slovenije in je eden še redkih pravih pankerjev v naši deželi. Bil je na prvem Novem Rocku in zadnjih Pankrtih, mislim zares zadnjih, tistih leta '87. Živi na robu družbe, piše o ljudeh na robu družbe in živi ob robu tudi sam. Diha s polnim jazom in absorbira vse okrog sebe,

Foto: Maruša Bertonec

zanj ni nič manjvredno, manj pomembno, nihče brezvreden. Zato piše o sodobnih politikih, Strojanovih, o železni zavesi, o enoumju, o revščini, o svobodi. Je ciničen in kritičen. Ker se sedaj nikogar več ne boji. Ker je premagal strah, ker je premagal grožnje ... Pred njim ni več nobene zasede, konec koncev je Kalašnikov poslednji Mohikanec, pardon, panker v Ljubljani. Pank ni mrtev, zrasel je v kamerada srednjih let.«

Dejan Koban

Priloga Društva slovenskih pisateljev Vrabec Anarhist se tako kot spletni portal imenuje po neuklonljivem ptičku iz romana Ivana Cankarja Hiša Marije Pomočnice, ki se je na vsak način hotel prebiti na svobodo in ga lahko razumemo kot simbol večne utopije. Čeprav je vrabček v romanu nesrečno končal, smo ga oživili v prepričanju, da mora biti svoboda temelj družbe in ustvarjalnosti. Prilogo urejata Igor Divjak in Neža Vilhelm.

Foto: osebni arhiv

Dragan Mitić

ZGODI SE, DA DAN ZAČNEŠ KOT FIZIK, A KONČAŠ GA NA TLEH

Prvo, kar sem zagledal, je bila tema. Siva, sivkasta v kar nekaj niansah. Torej ne povsem črna, vendar prazna, ničesar v njej, ničesar okoli nje, ničesar za njo. Potreboval sem kar nekaj časa, da sem dokončno in žalostno ugotovil, da je to pravzaprav tudi edino, kar sploh čutim. Preostali kosi mojega obubožanega telesa so bili popolnoma nepomembni, oddaljeni, nedostopni za kakršne koli zaznave. Ampak v tisto glavno na meni, v mojo glavo, je komajda prišlo nekaj skromnih, nejasnih svetlobnih občutkov.

Prva ideja je bila dokaj jasna: *Ubil se bom.*

Zakaj bi pa živel, če ničesar ne vidim? Vendar počakaj malo: kaj pa milijoni slepih? Kaj boš z njimi? Vseeno živijo? V bistvu, kaj mene brigajo drugi slepci. Če sem zares takšen, kakršen sem, ne morem tak naprej? Dejansko je bilo celotno moje bitje, ves jaz, tedaj skrčeno v to eno misel. Vendar kako naj se pokončam, ko ničesar ne vidim? Kako naj poiščem kaj ostrega ali kako naj najdem rob prepada, da se vržem, kako naj se dokopljem do kakršnega koli načrta, ko ničesar ni, razen sivine v očeh in praznine v možganih?

Podobno je bilo tudi z vsemi ostalimi vprašanji. Ni bilo odgovora. V glavi je zijala praznina. Ma ne, tega nikakor nisem hotel sprejeti. Poskušal sem si dopovedati, da nekaj vendarle znam, da naj se spomnim nečesa, kar je zelo preprosto, nekaj čisto enostavnega. A nisem vedno predaval na pamet? A nisem pesmi, svoje ljube pesmi o ljubezni, deklamiral in deklamiral po cele ure tako, kar iz glave ... pa ploskali so mi, mar ne? Sedaj, skozi to prekleto sivino, ki zlovešče determinira vse moje meje zaznavnega, se približuje nek duh ... v beli rjuhi. Neko moje zaostalo slutenje mi hoče dopovedati, da mi nekaj govori, tudi njegov jezik se mi zdi še kar znan. Duh, ki se sedaj še kar glasno sliši, vzvišeno, nekako po doktorsko potrjuje, da se z mano ne da komunicirati. To bi lahko bil nek zdravnik v beli halji. Ma ne, ne more biti zdravnik, saj sem zdrav, kaj bo meni ... Ma kakšen zdravnik, navaden bedak. Pa to se vendar takoj vidi, to vsak takoj opazi, za to ti ni treba biti pameten, študirati medicino sedem let. In sploh, od kod mi sedaj to, da je on pameten? A ja! Če sem prav razumel, je povedal: *Sem zdravnik, z vami je nemogoče komunicirati ... Imate koga?* Počakaj, počakaj ... Jaz sem torej sedaj kvečjemu »nekaj«, kar ničesar ne vidi, ničesar ne zna, in vsega tega, kar poskušam boleče sestaviti in potem izustiti, nihče ne razume ... torej sem nič! Boli me to, da sem nič! A je kje kdo, ki ga to ne bi bolelo? Pa vendar, če me nekaj boli, to pomeni, da so vsaj občutki ostali! Žal samo občutki, najbrž. Dajmo si pomagati, vsaj z njimi. Torej, ta nekdo, ki me nekaj sprašuje, bi mi rad pomagal, ker sam sebi ne morem, išče nekoga, ki bi mu namesto mene vse, kar je potrebno, pojasnil. Seveda! Menim, da sem nekako celo izvilkel iz sebe nekaj glasov, ki naj bi zveneli kakor »zz žž ee

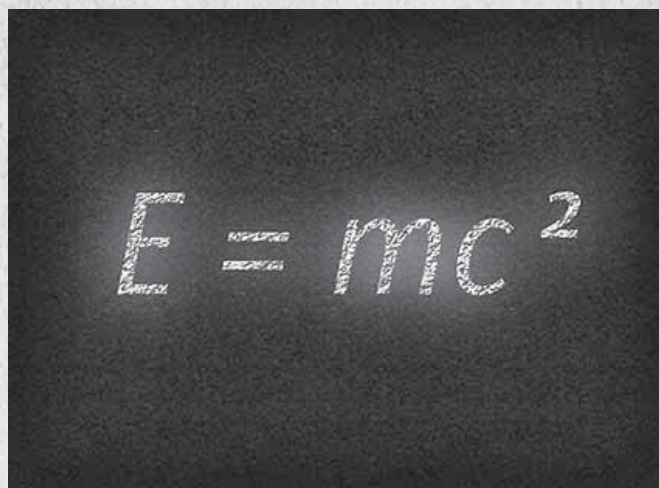

Foto: 420494

Enačba teorije relativnosti

naaa«. Komaj, čisto nejasno, pa vendar sem nekaj izustil. »A žena torej? Dobro, povejte nam še njeno ime, vsak ga ima, torej tudi vaša žena, mar ne?« Logično, sem si mislil ali pač samo poskušal vzpostaviti nek proces med ostanki pameti v polomljeni glavi. Pa seveda, vsaka žena ima ime ... vendar ga ne morem izreči, ne morem se nikakor spomniti ... in zakaj mi ne pomagajo? A ni to prav, da ti pomagajo drugi, ko ne zmoreš? Kako sramotno, pa kako to, enostavno vse vem o njej ... ali sem bil samo prepričan o tem? Sedaj ne morem sestaviti nič pametnega, kar koli, kar bi vsaj spominjalo na kakšno razumljivo poved. Pa dobro zberi se vendar, ponudi nekaj temu človeku, ki ga imaš trenutno edinega zraven sebe. Kaos. Totalni kaos okoli mene, v meni. Zasije na kratko nek pojem, pa ga dolgo ni, pa kakšna beseda lebdi v zraku, ampak se je nikakor ne dotaknem, brezuspešno jo poskušam ujeti. Vendar ime žene enostavno ne obstaja. *Daleč si prišel, si mislim, skrij se dobro, takšne sramote ne sme opaziti nihče.*

V tem trenutku sem se vidno stresel, ker sem se popolnoma nepričakovano, potopljen v ta prekleti nered zmešanih misli, nekih zelo redkih, bežnih čustev, ki jih celo ne morem izraziti, znašel sredi nekega zelo jasno naslikanega dogajanja. Kako da imam sedaj sliko z vsemi podrobnostmi pred očmi, ne vidim pa dejansko ničesar?

Naenkrat neka jasna slika, ko sem na seminarju za teoretično jedrsko fiziko, pred vsemi uglednimi univerzitetnimi profesorji, celo par akademikov je tu, in predavam o nekem svojem »odkritju«. Čisto v svojem elementu sem, blestim in celo izvajam prikrito »potegavščino«. Vsakih nekaj minut med predavanjem dopisujem nekakšne cifre, in to z desne proti levi strani, na vrh dolge table, kar izziva začudenje,

poizvedovanje s čudnimi pogledi, celo dreganje s komolci, ki se zelo redko vidi na takšnih resnih predavanjih med tako visoko izobraženo publiko. Predavam o faktorju, ki sem ga »odkril« in ki je povezoval čas, ki ga predvidevamo za računalniško reševanje teoretičnega problema v fiziki, s časom, ki ga dejansko porabimo, da pridemo do končne rešitve zastavljenega problema. Na koncu predavanja, praktično v zadnjih sekundah, veliki finale! Na hitro, tokrat pa v pravilnem vrstnem redu z leve proti desni, dodam še: »tri, vejica, štiri ena pet devet dve šest pet tri pet«. Tako sem dopolnil staro, zelo znano število pi na kakih 50 decimalk. Ker sem ga napisal na pamet, simultano z resno tematiko predavanja, in to od zadaj, je prisililo poslušalce v spontani aplavz. Tudi zelo redko viden na takšnih predavanjih, aplavz, ki je komaj prikril iskreno zavist zaradi jasne demonstracije dobrega spomina.

A zdaj se ne morem spomniti niti imena svoje žene! Kaj je šele z ostalimi imeni, poznam pa toliko ljudi po celem svetu? Kaj je z mojim znanjem fizike, formul? Se lahko kaj takega zgodi, da dan začneš kot fizik ... potem ena sekunda, padec vznaka, udarec v glavo in končaš ... čisto na tleh?

Peter Ware Higgs

OpenClipart-Vectors

Foto: osebni arhiv

Lenart Sušnik

KO POTREBUJEŠ PSIHIATRIČNO POMOČ

Se zgodi marsikaj. Se zgodi, da ti zjutraj, ko vstaneš, v WC pade telefon, se zgodi, da pozabiš ključke ali pa da zajebeš neko blazno pomembno zadevo, ki je res ne bi smel zajeitati, a jebati ga, se zgodi. Se pa zgodi tudi, da se ti včasih za nek trenutek v času pač sfuka. Zmeša, znori, da se ti pošvendrajo nudli v glavi, da te butne čez les, da stopiš korak proti temu, da postaneš tisti sosed ali soseda, ki živi v pol podrti hiši z mačkami ali kačami, tava po vasi levo in desno in si prepeva pesmice – pa ne da je s tem kaj narobe. Zgodi se, da pozabiš, kako toplo je lahko sonce, kako so nekateri dnevi v bistvu čisto okej in da si lahko prižgeš čik na klopici pred blokom in malo zadiháš. Jezikovni kod se ti zamenja v saje in saje ti puhtijo, oblikujejo mozeg, ki postane sajast – sanjaš sajaste sanje, postaneš umazan od oglja, odtujen od kože in besed, ki niso več take, kot se jih spominjaš iz polpreteklih dni. Nekdo, ki naseljuje tvoje telo, se vede podobno tebi, a ne povsem isto. Spominja na neke sorodnike, znanke, kolege, ki si jih včasih rešetal s prezirom skozi rulete vek. Ta tujek v tvojem telesu meče stvari, razbija flaše in rani najbližje ali pa sploh ne vstane iz postelje. Ne prepoznaš te zrcalne podobe sebe.

Se zgodi, okej. Recimo, da nisi ravno najbolje. V tem stanju lutaš po internetu in zapaziš oglas z naslovom *Nisi okej? Povej naprej*. Ta oglas ti obljublja, da bo država poskrbela zate. Da boš lahko dobil pomoč, ki jo potrebuješ, da ti mozag iz saj ne bo več zabijal žebeljev v trebuh. *Nisi okej? Povej naprej*. je portal Nacionalnega inštituta za javno zdravje, ki ga sofinancira Evropska unija. Portal s pomočjo različnih rubrik, v katerih ljudje delijo svoje osebne zgodbe, in številnih povezav promovira destigmatizacijo težav z mentalnim zdravjem in ponuja pomoč ljudem v tiski. Pod pokroviteljstvom nove

Foto: 10634669

predsednice Nataše Pirc Musar so 18. maja celo organizirali prvi *festival javnega zdravja*! Izjemno, okej, super! Pa to so vendar čudovite novice! Vse torej le ni izgubljeno. Očitno obstaja možnost, da si ljudje, ki si ne morejo privoščiti 65 evrov na uro, prav tako poiščejo pomoč, ki jo nujno potrebujejo. Zato klikneš na podzavihek *Kam po pomoč?*

Odpreda se dve drevesi, eno je za nujne primere in drugo za primere, kjer se posameznik znajde v tiski. Dobro, si rečeš, najbrž nisem ravno nujni primer, zato klikneš na drugo drevo. Recimo, da živiš v Ljubljani, kot številni ljudje danes. Recimo, da nimaš avta, da bi se redno vozil po Sloveniji na obravnave. Recimo, da, ugotoviš, da bi za prvo obravnavo na psihiatriji v Ljubljani čakal vsaj 109 dni. Dobro, boli te kurac, itak si ne želiš tablet, pomisliš in greš dalje. Rad bi, da te nekdo sliši, rad

bi se pogovarjal o tem, kar te muči. Zato greš dalje – centri za duševno zdravje odraslih so sicer izjemno dobrodošli in koristni na periferiji. Ne pozabimo, da nimamo avta in da je slovenski javni promet v takem uber kurcu, da avtobus iz Kamnika v Ljubljano vozi eno uro. Potemtakem bi si moral vzeti vsaj 3–4 ure, da bi prišel na neko lokacijo na periferiji in nazaj. Ampak to je v bistvu brezpomensko, ker tudi če bi lahko tedensko vložili toliko časa v svoje mentalno zdravje (zaradi službe ipd.), večino teh centrov tako ali tako deluje na lokalni ravni in ne sprejemajo pacientov iz Ljubljane.

Tako iščeš dalje – upi po pomoči, ki ti jih je vzbudila dotična kampanja s svojim *festivalom mentalnega zdravja*, še niso popolnoma izčrpani. Iščeš psihiatrično obravnavo. Kličeš naokoli in izveš, da se v Ljubljani večinoma prek koncesije ponuja le diagnostika. Čakalne dobe za dejansko pogovorno, psihološko terapijo so še višje. Prvi možni termin, kjer ti ni ponujeno samo eno srečanje, je decembra 2024. Okej, ni panike? Mislim, je. Je malo panike. Medtem ko verjetno je res, da bi v primerih absolutno življenjsko ogrožajoče nujnosti dobili pomoč, ki jo potrebujemo, je hkrati tudi res, da stiska človeka, ki ni v neposredni smrtni nevarnosti zaradi nje, nikakor ni zanemarljiva, sploh če človeka trpinči več kot eno leto. Občutek brezizhodnosti, občutek, da nam nihče ne more pomagati, da nam država ni pripravljena pomagati, pa je skorajda enako hud kot stiska sama.

A vendar namen tega članka kljub vsemu ni opozoriti na nečloveške čakalne dobe. To smo slišali že sto in enkrat, temveč na problem dotičnega portala *Če nisi okej, povej naprej*. Medtem ko je res, da portal s širokim oglaševanjem promovira mentalno zdravje in deluje proti destigmatizaciji tovrstnih problemov, je vse skupaj ... no, malo jalovo, če te pomoči ni mogoče dobiti. Kaj mi pomagata prikupni drevesci, ki mi v praksi po dveh urah klikanja povesta, da pomoči v Ljubljani ni možno dobiti? Kaj mi pomagajo prijazne ilustracije in spodbudni slogani, če moram na obravnavo čakati več kot eno leto, če je ta sploh možna? Ne le da portal po upih na pomoč zapustim razočaran, zapustim ga jezen. Jezen, ker država s tovrstnimi marketinškimi forami in *festivali mentalnega zdravja* postavlja predse neko jebeno fasado, v katero so vrezani nasmeški, češ *vse je super, če ste v kurcu, samo pridite po pomoč*, medtem ko niti približno ni tako. Vse skupaj je celo rahlo neodgovorno, ker kako naj se človek v stiski, ki se obrne na portal, počuti, ko ugotovi, da so vse skupaj zgolj dim in ogledala? Če se vdamo cinizmu, bi lahko celo rekli, da je ta fronta nek suh, slab PR-trik, kjer si želijo trenutne oblasti javnost prepričati, koliko naredijo za to zdaj popularno temo, ki je mentalno zdravje, medtem ko se stvari v resnici niso prav nič spremenile.

Foto: Rox3162

Izjemno mi gre na kurac, da ti – če se zgodi, da potrebuješ pomoč pri duševnem zdravju – država laže s širokim nasmeškom in prikupnimi ilustracijami. Težko bi sicer to kampanjo v dobri veri do resnice označili za zlonamerno, kljub temu pa verjamem, da vse, kar se tiče teme duševnega zdravja, le ne more biti zgolj dobro in je absolutno lahko ter morda celo mora biti podvrženo kritiki. Moramo izpostavljati luknje, ki se kažejo čez fasado. Ni dovolj, ne more biti dovolj, da nam država ponuja izumetničena sporočila o duševnem zdravju. Potrebujemo dejansko pomoč. Potrebujemo dostop do psihiatrov in kliničnih psihologov. Potrebujemo čakalne vrste, ki niso astronomske. Potrebujemo center za duševno zdravje v Ljubljani, kjer je trenutno do omenjenih storitev skorajda nemogoče priti. Jezen sem, ker se kampanja *Nisi okej? Povej naprej* občuti kot sol na svežo rano, ker ko se opogumiš in premagaš stigo, dejansko greš po pomoč, si priznaš, da nosiš to, kar je v družbi označeno za *zmešan*, prideš s te poti še bolj potr. Še bolj izpraznjen, ker ti ti, ki so ti obljubili nestigmatizirano obravnavo in pomoč, potem v procesu odklonitve ali raje nezmožnosti pomoči sporočijo, da če ravno ne umiraš zaradi svojih težav, ne moreš dobiti pomoči. Na nek čuden način si potem še dodatno stigmatiziran, ker dobiš sporočilo, da tvoje težave niso dovolj pomembne ali velike in da, če želiš pomoč, potrebuješ biti bistveno bolj zjeban. Medtem pa surfaš po spodbudnih sloganih in obljubah na spletni strani kampanje *Nisi okej? Povej naprej*. in prebiraš o tem, kako boš, majkemi, lahko dobil pomoč.

**PRI VEROUKU SEM VIDEL BELE OVČICE
IN MORAL POJESTI MODITEN.**

ČRTOMIR CLONSKY

Prejšnjič sm mela slab dan. To si lahko privoščim ene 5x na teden. In ko mam jst slab dan, mojim frendom pade IQ na dno pacifika. Sej razumem, da se pritožujem nad vsem, kar obstaja in da se jim ne da ukvarjat z mojimi razpołożenijskimi cepariji. Ampak ej. Če še enkrat slišim "SE ZGODI", jim res ne bo dobr. Cepnla letnik - jebiga, it is what it is. Srcozlom - se zgodi. Ja, pa ne 7x v dveh mescih, špela no. Lajf mi razpada - sej bo. Kaj TOČNO bo, Marjan?! Jst rabim konkretne, dramatične odgovore, rabim da z mano analiziraš zadnjih pet let mojga obstoja in jokaš na Snuff od Slipknot. Ne pa da me dodatno nerviraš, ker se bo res kej zgodil. Kva je to. Začela bom pobirat po 5 flit na osebo, vsakič ko mi "se zgodi" požarav depresijo. Pomoje si bom v dveh mescih nabrala tok keša, da bom lahko dala odpoved pa šla živet na Zanzibar nekam. Se zgodi ja. K bi se vsaj.

Foto: osebni arhiv

Rman

SE ZGODI KOZAREC

Ko se mački preselijo, je prva stvar na agendi oris in obramba novega teritorija, v veliko veselje vse soseske. Ob selitvi je tudi našega mačka čakala omenjena naloga.

Pozimi sicer ponavadi velja premirje, spomladi pa se začnejo novi spori in razčiščevanje vprašanj o zemlji in lastnini. Boji največkrat potekajo sredi noči in vključujejo veliko vokalnega nasilja, ki se občasno prevesi v nevihto krempljev, zob in dlake. Ker sem lahnega spanca, me javkanje vedno prebudi – predvsem pa me prebudita slaba vest in strah pred izgubo ugleda pred sosedi, ki si ob nočnih urah vsi želijo miru, da se lahko spočijejo in zjutraj produktivno začnejo nov dan. Tako se spomladi pogosto ponoči znajdem na ulici na mirovnih misijah.

Posredovanje pri mačjem konfliktu je delikatna stvar. Ko se enkrat začne vokalno obračunavanje, lahko vsak napačen gib povzroči eskalacijo v fizično nasilje. Ko stvari pridejo tako daleč, je skrajno nespametno posredovati z lastnimi rokami, če jih že

ne želimo olupiti. V takih primerih po mojih izkušnjah pomaga le polivanje z vodo. Zato sem se na nočnih misijah na neki točki navadil s seboj nositi kozarec vode za skrajne primere.

Neke noči me je tako ponovno predramilo mačje gruljenje, tokrat nekoliko bolj oddaljeno. Natočil sem si vode v svoj zvesti kozarec in se odpravil za glasovi besa. Ko sem brez uspeha prehodil že precejšnjo razdaljo, sem se kar naenkrat zavedel: ob treh ponoči v samih spodnjih hlačah s kozarcem vode stojim sredi bližnjega travnika. Odločil sem se, da bom razreševanje tokrat prepustil mačku, in se skrajno nejevoljno odpravil nazaj v posteljo. Po tem incidentu sem si v veleblagovnici za te namene kupil zajetno vodno puško. Če se že moram kot blaznež ponoči sprehajati po travnikih v spodnjicah, potem grem pač do konca.

S poletjem se razmere umirijo, a sem vsaj bolje opremljen za naslednjo pomlad.

022
KRALJI
ULICE

NA POMOČ, UGRABLJENA SEM

Na balkonu v luksuznem turističnem apartmaju sem zvezana, zlepljena in ovita v plastične vreče za smeti. Sem spominska pena, stara 15 let. Doživela sem pa že marsikaj. Blago rečeno, moji lastniki niso bili primer »normalnih« ljudi. Pred 15 leti me je kupila prostitutka. Na meni je dobrih deset let spala, seksala in furala depresijo. Občasno je na meni prespal še kdo drug. Kasneje sem bila preseljena v stanovanje prodajalk ljubezni. Tam so na meni skakale in zganjale norčije tri dame. Ena od njih me je zavila v plastično rjuho, da me zaščiti pred njenim *squirtanjem*. Prav ta me je kasneje odkupila za 50 evrov in spet sem pristala v novem stanovanju, namenjenem tej dejavnosti. Poceni me je dobila. Še tri druge punce so na meni sistematično služile denar s seksom. Doživela in slišala sem marsikateri scenarij, ki bi bil pravišnji za posneti film. Trojčki, lezbo šovi, vibra šovi, dominacija itn. Slišala sem tudi marsikatero pričkanje, ki je med temi podjetnicami tako pogosto kot letos dež v Sloveniji.

A naj opišem še drugo plat. Doživela sem tudi stisko in bedo, ki jo te gospe doživljava. Njihove nočne more, njihove slabe občutke, njihovo drogiranje in ubijanje. Doživela sem tudi (na srečo) neuspešen poskus samomora z uspavalnimi tabletami. Predvsem pa sem slišala misli, ki si jih nikoli niso upale povedati na glas. Prošnje in cilji in razmišljanja, ki so ponavadi ostali potlačeni in neuresničeni. Včeraj, po dobrih 13 letih, pa me je zarubila prav ta, ki je po meni *squirtala*. Zvezana sem in čakam, da me odpošlje domov po pošti. V moj novi dom. Njen dom. Ima težave s hrbtenico, njen kavč pa ni najbolj udoben. Naveličana je tovrstnega dela. Ni ji več do tega. Sedaj to dela samo občasno, da ima za nujne stroške in nič več. Nekaj dni kasneje sem prispela. Lastnica me je najprej obdelala z reiki čiščenjem. Prižigala je dišeča indijska kadila in krožila okrog mene z lepimi spomini. Da me očisti vseh slabih energij. To dela na redni bazi tudi v stanovanju. Tu ni nobene stranke. Samo njen sin in njen partner. Zaščiten sem s plastično rjuho, vedno sveže preoblečena in končno vidim in slišim dokaj normalno

Irinhorse71

družinsko življenje. Moja lastnica preveč spi, težave ima s psiho, verjetno je to posledica večletnega posteljnega dela in težkega življenja. Je pa dobra mati, ki se trudi na vso moč, da plača vse račune in da dobro skrbi za svojega otroka. Predvsem pa mi sede mir. Otrok me včasih zamenja za trampolin, ampak v primerjavi s prejšnjimi akrobacijami je to šala mala.

Sem vrhunska spominska pena. Imam sicer nekaj madežev, ampak svoji lastnici pomenim veliko. Navezana je name. Konec koncev je na meni zaslužila ogromno denarja, na meni prespala 1000 noči, in tudi hrbtenica jo po moji zaslugi manj boli.

Kaj menite? Je ta članek rezultat bujne domišljije moje lastnice? Ali je pisala po mojem nareku? Lep pozdrav.

Afrodita

Foto: osebni arhiv

Neonka

ZGODI SE MLADOST

Sledeči zapis naj se bere kot homage Makalonci in vsej preostali Ljubljani, ki je nekoč bila drugačna.

Zavedam se, da, rojena v poznih 80., nisem artefakt nekega kulturnega obdobja ali generacije, a vseeno si rada domišljam, da smo nekako pa le užili še zadnje od Ljubljane, kakršna je nekoč bila. Ko smo bili torej stari toliko, da smo doma še imeli policijsko uro, in hkrati toliko, da se je nismo držali, smo se skupaj s svojimi najstniškimi dramami zbirali in zabavali po priljubljenih točkah prestolnice, kjer smo se pomešali med nekoliko bolj odraslo populacijo in se tudi sami počutili tako. S prvimi alkoholnimi in dimnimi iniciacijami v želodcih in pljučih smo se sami sebi zdeli jako hudi, doma pa smo potem zadirčno zatrjevali, da po čikih smrdimo zato, ker smo bili pač v lokalu (takrat se je v notranjih prostorih še kadilo in je bil to odličen izgovor, ne vem pa, kako se mladež zagovarja dandanes). Jaz še zdaleč nisem bila huda poznavalka vseh legendarnih klubov, *pajzlov* in drugih zbirališč, od katerih naj omenim denimo poljansko Fabrko, tivolski Sub-Sub, trnovsko Plažo in pa tako zvano Jamaico ob spomeniku na Maxiji ploščadi, pač pa sem se najbolje počutila v staroljubljanskem odseku. Liza ob Šumiju (bog ji daj počitka in nikar ne dovoli, da kdaj vstane od mrtvih), kjer so brez problema stregli pivo verjetno tudi vrtčevskim otrokom in je bila neka smrdljiva uvertura v petkove večere, Pod Skalco, ki je bila lizasto ogabna verzija zadnje postaje nočnega rajanja, KUD, ki je bil sproščeno, domače stičišče mladih in starih liberalnih nazorov, Maček, kjer se wc ni dal zakleniti in kjer sem celo delala dva tedna in nikoli dobila plačila, Emonska klet, kjer si lahko podnevi naročil pico na dijaške bone (ki so bili še kartonasti listki), ponoči pa plesal na mizi na Plava Ciganko in je bil, mislim da, edini bar, iz katerega so nas vrgli ven, Skelet s svojo večno akcijo 2 koktajla za 1 in pa meni daleč najljubša Makalonca.

Mistično dostopna po zavitem stopnišču, ugnezdjena v kamniti breg Ljubljanice, opremljena z mizicami s svečkami, plavajočimi v kozarcih z vodo, klopco na vsaki strani, plezajočo vrtnico na koncu ozke ploščadi in romantično strehico nad vsako mizo posebej. Odprta do pozne ure, strežba pri šanku, kelnarji nikoli niso prišli pomenljivo spraševati, a bi morda še kaj (ker če ne, bi bilo fino, če se speljete), javna tajna je bila, da se tam lahko tudi v miru zvije in pokadi zeleno. Makalonca je bila moj najljubši brlog podnevi, zvečer ali ponoči, s prijateljico, z večjo družbo ali pa z nervoznim zmenkom. Turisti so navadno zasedali 1 procent lokala in bili vsakič znova očarani nad neverjetnim poznavanjem angleščine slovenske mladine, preostala klientela pa je bila mešana in ne zelo opazna pod svojimi strehicami, osvetljena zgolj z eno plavajočo svečko in odbleskom luči z ulice v reki. Jaz in moja družba smo bili v letih, ko so bile naše alkoholne izbire (z izjemo piva, ki pa ga jaz žal nikoli nisem

Foto: Miran Lešnik, Pixabay

marala) nadgradnja Frutkov in se je naročalo jagodne, džus in redbull vodke, malibu, rumkole, bambuse ter pinacolade. In Makalonca je imela vse to, tako da so se naše roke lepile po mizah s plastičnimi rožastimi prti, ki so verjetno zaužili več promilov od nas. Plavajoče svečke so bile včasih izruvane iz varnega objema vode, da so lahko prižigale naše Kim Mentol cigarete in jointe ter razlivala svoj beli vosek čez packljivo podlago.

Nekega večera ali neke noči se krohotam neki šali, nekje na mizi me čaka moj kozarec z dvema prstoma še nepolite pinacolade. Pričakujoč osladni kokos na jeziku ga primem, nagnem in pogoltnem. Ne spomnim se, ali sem v grlu najprej začutila napako v okusu ali zoprno mušico, ki se je nalepila na mojo sluznico. To ni bila moja pinacolada, ampak kozarec vode z odstranjeno svečko, poln naivnih mušic, ki so, iščoč lepše življenje v svetlobi, potonile na Makalončini mizi.

Ne vem, ali sem po tem odrasla hitro ali počasi, niti ne vem, ali se je hitro ali počasi spremenila Ljubljana. A oboje se je zgodilo, in pogosto mi je žal za to.

023
KRALJI
ULICE

MISLIM, DA JE RAJ NA ZEMLJI TIK PRED VRATI PEKLA.

BENJAMIN GRACER

ZGODI SE, KO PADE KLAPA

Za menoj je že kar nekaj posnetih reklam. V vseh sem nastopila kot statistka, le v eni je šlo zares. In nekega običajnega dne se je to zgodilo. Povem vam, kako je bilo.

Med čaranjem v kuhinji sem zagledala letak, reklamo nekega podjetja. Mami je pustila odprtega in jaz sem ga stoje brala ter zraven kuhala. Pisalo je, naj pridemo v BTC in posnamemo reklamo. Malo sem razmišljala in se spustila v akcijo.

Naj se zgodi!

Izbrala sem črno seksi obleko in popedenala nohte, v mislih sem sestavila besedilo in nagovorila soseda, da me z avtom zapelje v BTC. On jih šteje že skoraj 90, a sem se vseeno počutila kot zvezda, ki ima svojega šoferja. Star avto je polagal ovinke in letel proti zaželeni destinaciji. Ja, mora mi uspeti, sem si govorila. To je moj dan, prav čutila sem. Prišla sem na lokacijo, brez treme odigrala, kar sem si zamislila, ter se na koncu zasmejala v svojem slogu. Imam namreč zelo specifičen smeh. Naključna kupka me je poslušala in rekla super. Jaz pa sem le izpolnila formalnosti ter tudi sama odhitela po nakupih. In kaj se je zgodilo? Čez nekaj časa sem dobila klic, da sem v ožjem izboru. »Se še odločamo,« mi je govoril glas na drugi strani. Čez nekaj časa so me obvestili, da sem izbrana. Ojoj, moja prva reklama. Po vseh TV-kanalih me bodo vrteli. Panika. Za seboj sem imela težko obdobje, a se mi je vseeno vriskalo kot pijancu, ki pošteno pogleda v kozarec. Mami je bila tako ponosna. Drugim nič ni bilo jasno, jaz sem se pa, no, priznam, malce hvalila. Se zgodi, da se moraš tudi pohvaliti.

Ob dogovorjeni jutranji uri sem prišla na snemalno točko. Tisto noč sem spala zelo slabo. Strah me je bilo. Vedela sem, da se moram izkazati. Maksimalno. Barbi, vse daj od sebe, sem si govorila. Sedaj ne boš klonila. Prmejduš, da si sposobna. To si si želela. Partner me je spremljal do vrat v snemalni prostor. V kantini sva nekaj spila, in ko sem se oddaljevala od njega, je dvignil palec, jaz pa sem se počutila kot diva.

S cekarjem oblek sem pritacala na sceno. Režiser me je pogledal, noge so se mi zašibile in vsi so me lepo pozdravili. Drugi so že snemali. Spremili so me h kostumografki. Iskala in iskala je prava oblačila in na koncu le nekaj izbrala. Odpekotala

Alexey Marcov

sem na mesto snemanja. Kar nisem in nisem prišla na vrsto in ostala sem povsem sama. Zadnja. Panika. Pripeljali so catering. Povabili so me k jedi, jaz pa sem razmišljala, če bom sploh snemala. Dan se je prevesil v noč. Nato se je začelo. Povedali so mi, kaj naj govorim. Nekajkrat smo ponovili, a smeha, kot sem ga posnela na avdiciji, nisem zmogla izsmejati. Ni in ni šlo. Končali smo. Ogledovala sem si posnetek in zaposlena mi je rekla: »Škoda, takega smeha, kot ste ga imeli na poskusnem posnetku, sedaj nismo videli. Prav zaradi tega ste nam bili zanimivi.« Jaz pa sem bila vesela, da je moj prvi zmenek s kamero končan. Ljudje so me potem na vasi lepo pozdravljali, saj so me kar nekaj časa vrteli po različnih televizijah. Znanci in sorodniki so se mi oglašali, da so me videli na TV. In tudi jaz sem čakala pred svojim sprejemnikom, da bi naredila strogo oceno.

Preveč tiho sem govorila, a povedala sem dobro, sem razmišljala. Smeha na koncu res ni bilo, a morda bi ga lahko zahteval režiser, sem si mislila. Za prvič sem zadovoljna že zato, da so me izbrali, kar mi veliko pomeni. Zgodi se, da te sprejmejo, in zgodi se, da te ne sprejmejo. Je pa res, da če nosiš zgodbe s seboj, se bo zgodilo, da neke pridejo na plan in se ovekovečijo. To se ne zgodi samo v Ameriki, zgodi se tudi v naši soseščini.

Barbara Jozelj

DOGAJA

Vsakemu izmed nas se je zgodilo nešteto stvari: lepih, slabih, dobrih, nepričakovanih, nepozabnih, in še veliko se jih bo zgodilo, ampak najpomembnejše pa je, kaj se nam dogaja v tem trenutku. Vem, da je tema te edicije morda bolj namenjena opisovanju določenega dogodka, ker pa se ne morem odločiti ravno za enega in ker sem že zgoraj napisala, da se mi zdi pomembnejše, kaj trenutno preživljamo, se bom posvetila temu.

Iz dneva v dan opažam in doživljam veliko nezadovoljstvo med ljudmi – od tistih, ki so si še pred letom dni lahko privoščili marsikaj, do tistih, ki si že lani niso mogli privoščiti veliko –, vsem se je življenjski standard zelo znižal. Prvi si po dolgih letih ne morejo privoščiti počitnic, za kar so mislili, da se jim ne more zgoditi, drugi si ne morejo več privoščiti hrane, ki so jo kupovali prej, in gledajo cene za vsak artikel ter kupujejo znižane izdelke, ki jim isti dan poteče rok trajanja, pa so mislili, da se jim to nikakor ne more zgoditi. Tretji pa si ne morejo privoščiti niti osnovnih življenjskih potrebščin,

ti so vedeli, da se jim bo to zgodilo, ker se jim to že dalj časa dogaja. Potem imamo veliko skupino ljudi, ki ne prejema osnovnih zdravstvenih storitev, čeprav plačujejo zdravstveno zavarovanje. Več kot 100.000 njih nima osebnega zdravnika, zagotovo si nikoli niso mislili, da se jim lahko kaj takega zgodi. Veliko stvari je, ki se nam dogajajo, a če bi naštel vse, bi verjetno zapolnila celoletno izdajo časopisa. Je pa zelo pomembna stvar, ki se dogaja in je ne smemo spregledati, ponovni vzpon nacizma. Ta se je že zgodil, se dogaja, in so ljudje, ki bodo naredili vse, da se bo dogajal. Vsi vemo, kaj je povzročil in kaj povzroča, zato nikakor ne smemo dovoliti, da bi se širil dalje. Vsak posameznik lahko naredi veliko, skupaj pa lahko naredimo vse, da se zgoraj naštetih stvari spremenijo, da bodo naši znanamci ponosni na nas, da smo nekaj naredili, in ne bodo zgolj rekli *Ja, se zgodi*.

Nina Stepanovič

Hermit

SE ZGODI LO-FI

DibuJuante-10

Leta 2021 sem se ob delu vpisal v višješolski študijski program. Poln vneme sem se lotil pisanja seminarских nalog in učenja za izpite ter letnik izdelal s povprečno oceno 9,4 – precej bolje kot letošnje leto, saj sem 2. letnik izdelal po liniji najmanjšega napora.

A nič ne de, želim vam povedati, kaj se je zgodilo prvo leto vpisa, ko sem s slušalkami na ušesih, popolnoma zagnan, vse popoldneve presedel za računalniškim ekranom. Nekatere kovidne restrikcije so bile namreč še vedno v veljavi, tako da so, poleg vsakodnevnega učenja, tudi predavanja potekala prek spleta. Kaj hitro sem na YouTubeu naletel na lo-fi glasbeno zvrst (*low fidelity*; grobo prevedeno pomeni nižjo kakovost ali okrnjeno produkcijo), ki je povsem nepričakovano pospešila in izboljšala moj učni proces. Citius, altius, fortius oziroma hitreje, višje, močnejše – brez pretiravanja. Njen hipnotični in sproščujoči ritem mi je pomagal, da sem bil pri učenju precej učinkovitejši kot sicer. Zbran sem bil lahko dalj časa, misli pa so bile usmerjene samo v snov. In učni uspeh ni izostal. Pa sem se začel spraševati, zakaj za vruga je lo-fi tako poseben. Že pred tem sem ugotovil, da ga milijoni študentov in zaposlenih po svetu izkoriščajo v enake namene. In da se je okoli tega razvila cela fama. In tudi v tem trenutku, med dotičnim pisanjem, ga poslušam. Zen in fokus, ki ju ob poslušanju izkušam, sta me naposled pripravila do tega, da sem se bolj poglobil v raziskovanje tega fenomena.

Glede na študijo montrealške univerze McGill poslušalci glasbe prejemamo tudi do devetodstotno povečano raven dopamina, kar lahko izboljša učenje, saj študente ohranja osredotočene in sproščene. Predvsem v glasnem okolju je nujno najti načine za ublažitev motenj. Po teoriji učinka odvajanja pozornosti, lo-fi ritmi možganom omogočajo, da se podzavestno in selektivno osredotočijo na nalogo, medtem ko se v ozadju predvaja glasba. Lo-fi torej študentom in zaposlenim ponuja sproščujočo glasbeno kuliso, ki pomaga preglasiti motnje iz okolice. Čeprav pa lahko glasba preglasi hrupnega sostanovalca ali sodelavca, ne sme biti moteča ob poslušanju. Namesto glasnih, hitrih in abrazivnih melodij lo-fi ponuja nevsiljivo zvočno podlago ponavljajočih se in predvidljivih ritmov, ki so dovolj učinkoviti, da popestrijo učenje ali delo, hkrati pa dovolj tihi, da se lahko osredotočimo na trenutno nalogo.

Popularizacijo ideje, da lahko glasba izboljša kognitivno delovanje, je menda povzročil akademski članek, ki je bil predstavljen leta 1994 na konvenciji Ameriškega psihološkega združenja. Pomemben dejavnik pri tem je ritem. Psihologi predlagajo, da izbiramo pesmi s frekvenco od 60 do 70 udarcev na minuto in se izogibamo tistim z nenadnimi spremembami tempa. Bojda je trik v tem, da se držimo počasne, ambientalne glasbe z doslednim ritmom brez besedila. Dodajajo še, da na nas najboljše deluje žanr, do katerega smo nevtralni. Mozart, Satie ali umirjen jazz bi bili nedvomno primerni, vendar so študentje v koraku s časom nedavno popularizirali drug, sodobnejši stil, lo-fi. Je podvrsta elektronske glasbe, njegovi blagi ritmi pomagajo pri razbremenitvi, osredotočenosti, učenju, delu, spanju. Govorim iz lastnih izkušenj. Njegove značilnosti vključujejo »pomanjkljivosti«, kot so napačne note,

Vir: YouTube

Lofi Girl

hrup v ozadju (zvoki živali, dežja, trkanja na les ali druge zvoke iz vsakdanjega življenja) in nizkokakovosten zvok. In na vse to je glasbena industrija včasih gledala zviška. Da izzovejo prijetne občutke in sproščenost, skladbe uporabljajo hip-hop ritme in *loop sample*. Večina melodij je instrumentalnih, pod vplivom žanrov, kot so boom-bap, jazz, funk in elektro.

In če vas je sedaj vsaj malo zamikalo, da lo-fi tudi sami preizkusite, toplo priporočam YouTube kanal *Lofi Girl*, ki je odličen primer zapisanega, z več kot trinajst milijoni naročnikov in več kot milijardo skupnih ogledov od leta 2017. Emma Winston, etnomuzikologinja z Univerze v Londonu, ki je študirala koncept *Lofi Girl*, pravi, da je privlačnost kanala v tem, da je »udoben in pomirjujoč ter pogosto zasnovan tako, da zveni analogno in postarano, kot da je iz pretekle dobe, ki je morda dejansko obstajala ali pa tudi ne«. Ugotavlja tudi, da je način, na katerega *Lofi Girl* zavrača nekatere temeljne mehanizme, na katerih stojijo poslovni modeli digitalnih velikanov, izjemno nekonvencionalen. Neprekinjen livestream YouTubeu ukrade vse trenutke, v katerih bi lahko ponudil nove vsebine in oglase. Emma ga primerja z mirno točko v nevihti vsebin, ki zahtevajo našo pozornost z vseh strani. *Lofi Girl* je začela streamati v živo že leta 2017 in je najdlje trajajoče neprekinjeno predvajanje v živo, priznано na platformi. Stream je znan tudi po tem, da prikazuje dekleta, ki se uči, medtem ko ob njej čilira mačka. YouTube je 10. julija 2022 *Lofi Girl* sicer ukinil dva stream kanala (beats to relax/study to in beats to chill/sleep to), po tem ko je od malezijske založbe FMC Music prejel zahtevo za odstranitev v skladu z zakonom o elektronskih avtorskih pravicah. A se je dva dni kasneje po burnih odzivih javnosti in spoznanju, da je bila prijava neutemeljena, javno opravičil in kanala vrnil v eter. Glasbo na kanalu lahko s pravilno navedbo vira brezplačno uporabite tudi v svojih videih in livestreamih.

Samo med januarjem in septembrom 2020 je iskalnik v Googlu za besedo lo-fi zaznal 85-odstotno povečanje. In ni videti, da se zadeva umirja. Vzniknila je nova subkultura in z nadaljnjim razvojem žanra bosta njegova priljubljenost in obseg samo naraščala. In ker je bil sodoben lo-fi populariziran med pandemijo, ima še veliko prostora za rast, njegovih 60–90 udarcev na minuto pa bo zagotovo še dolgo ostalo žanr, v katerem uživamo (tudi starejši) študenti in vsi drugi.

Vesel sem, da sva se z *Lofi Girl* spoznala. Z njo ob strani bo pisanje diplome precej lažje.

Kraljevi recenzor:

71. LJUBLJANA FESTIVAL: LA FURA DELS BAUS

BITI ALI NE BITI

To, da je španska gledališka skupina La Fura Dels Baus unikat, ni treba preveč razlagati. To, da človek nikoli ne ve, kaj bo na njihovi predstavi doživel, je njihov zaščitni znak. Tokrat so ga spet upravičili. To je bil tako odtrgan performans, da ljudje nismo razumeli in dohitevali več ali manj ničesar. Kje je bil oder? Povsod okoli nas. Mi smo bili oder in igralci so ves čas skakali in se drli okoli nas. Interaktivna predstava. Dva igralca sta celo zbežala iz Križank skozi vrata na ulico. Seveda je treba dodati, da so bili poleg igralcev na sceni tudi snemalci, ki so jih ves čas spremljali

in to predvajali na platnih in stenah okoli nas, da smo lahko tudi mi spremljali dogodek v živo. Razumljivo? Težko. La Fura je težko opisati. To je, ne vem, kako bi rekel, to si je treba ogledati. In zakaj je sploh šlo? Biti ali ne biti v bistvu vsi poznamo – Hamlet. Le da so ga prenesli v moderen čas. Narkomanija, klošarstvo, bogatija, kaos modernega življenja, kjer pa smo po smrti vsi enaki. Toda, naj ponovim, to ni bila le gledališka predstava. To je bil glasbeno-video-gledališko akrobatski projekt, ki gate trga. Še malo osebne izkušnje. Vso predstavo sem podoživljal svoj delirij. Bemtiš, takšni stvori so bili en teden okoli

Vir: Festiva Ljubljana

mene. Le glasbe ni bilo enake. Tako da vam lahko povem, da ta glasba ni priporočljiva za nežna ušesa in predstava nikakor ni dobra za nežna srčeca. La Fura so me spet pustili z odprtim gobcem – to znajo.

PASTORALA ZA PLANET

Druga predstava La Fura v nekaj dneh. In spet nekaj novega. Nekaj, kar zadene gledalstvo. Sicer malo bolj umirjena in »uglajena« kot prejšnja predstava, vendar La Fura je pač unikat. Tokrat so na pomoč poklicali simfonike in naredili opero. Če sem bolj natančen, je bila to moja prva feratarska opera, kar sem jih videl.

Zgodba? Planet gre v maloro. To že dolgo vemo. O tem se ves čas govori, pa nič ne naredi. Resnično smo na poti avtodestrukcije. La Fura nam to s svojo

energičnostjo in direktnostjo še najbolj pove in nakaže. Prepričan sem, da se je predstava dotaknila vseh gledalcev, ki smo kot ponavadi spet sodelovali v njej. Na telefonih, ki so bili z aplikacijo povezani zaradi prevajanja, smo morali odgovoriti na vprašanje, če smo pesimistični glede prihodnosti planeta. Zmagal je optimizem. Vendar planet vseeno propada. Toda vrnimo se na igro. Teatralika skupine nadgrajuje vse, kar sem do sedaj videl. Združiti toliko akrobacije v eno zgodbo je več, kot človek lahko pričakuje. In čeprav je bila predstava bolj umirjena

Vir: Festiva Ljubljana

od prve, sem spet ostal z odprtim gobcem.

Taubi

KINODVOR: SVETI PAJEK

Premiera filma lanskoletne produkcije se je zgodila 21. junija. Projekcija je bila predvidena za Kinodvorišče, a je obet nevihte dogajanje preselil v dvorano. Pa nič zato, saj gre za kakovosten izdelek režiserja in scenarista Alija Abbasiya, ki temelji na resničnem dogodku.

Morda bi sprva pomislili, da gre za tipično kriminalko: glavni junak Said v mestu Mašhad sistematično pobija prostitutke. Vendar pa je v filmu tudi bistvena podstat, ogledalo sodobni iranski družbi. Slednja bi lahko, vsaj z našega gledišča, takisto veljala za kriminalko. Tamkajšnje razmere, predvsem odnos do žensk (prisotno je odkrito sovraštvo), so namreč rigidne, skrajno konservativne in kakršnemu koli napredku popolnoma nenaklonjene.

Serijski morilec ostaja kljub delu policije in ducatu umorov na prostosti, zato se v boj za njegovo izsleditev poda zagnana novinarka Rahimi. Ta je prejšnjo službo izgubila zaradi tožbe proti uredniku, ki jo je spolno nadlegoval. Družba jo posledično obsoja in vrednoti kot »lahko«. Z lastno akcijo ji uspe najti storilca, tedaj pa se pojavi problem: Said namreč velja za zglednega državljan in vzornega družinskega očeta,

Vir: Kinodvor

ki verjame, da z uboji »moralno izprijenih žensk« izpolnjuje versko dolžnost. Njegova krivda je neizpodbitna in dokazana, pa vendar ga del javnosti in konservativnih medijev (vključno z ženo in sinom) predstavlja kot junaka. Sporočilo je jasno, film z več nagradami in IMDB oceno 7,3 priporočam v ogled.

Mirjam Gostinčar

KONCERTNI UTRINKI JUNIJ 2023

Po mesecu maju velja junij za enega najbolj napornih koncertnih mesecev. Zdi se, da organizatorji kar tekmujejo med seboj, predvsem pa s samimi sabo, da pred vročim poletjem in zasluženimi počitnicami pod streho spravijo čim več koncertov. Med te vsekakor ne moremo šteti zelo dobro obiskanega koncerta Čomp, ki se je odvil 22. junija pred SEM-om ob njegovi 100-letnici delovanja. Nič slabše ni bilo na koncertu Kevina Morbya 27. junija v Kinu Šiška, kjer se je prav do konca čakalo na njegov največji hit Harlem River. Nato so 28. junija, prav tako v Kinu Šiška, nastopili legendarni Clutch. Temu, da je to res najboljši bend na svetu, kot me je podučil eden od fenov, pa ravno ne morem pritrditi. Na JazzLentu je 30. junija nastopil »najbolj funky pozavnist vseh časov« Fred Wesley, med drugim je bil tudi pozavnist skupine Tine in Ika Turnerja ter aranžer in vodja zasedb Jamesa Browna. Za zaključek celotnega letošnjega Festivala Lent je 1. julija nastopila Dobet Gnahoré, dobitnica nagrade grammy leta 2010 in nagrajenka festivala Womad za najboljši nastop, ki je sicer ne preveč polne Minorite dvignila na noge s svojim edinstvenim vokalom in odličnimi plesnimi vložki. Skratka, smo preživeli!

Jože Balas – Foto Note

Fred Wesley

Foto: Jože Balas

CLUTCH

Foto: Jože Balas

027
KRALJI
ULICE

ČOMPE

Foto: Jože Balas

Kevin Morby

Foto: Jože Balas

Dobet Gnahoré

Foto: Jože Balas

SMG: LJUDJE, KRAJI IN STVARI, 21. 6.

Po dramski predlogi Duncana Macmillana je Matjaž Pograjc režiral psihološko-socialno dramo, v kateri ima glavno vlogo Emma, igralka in odvisnica. V predstavi spremljamo njeno rehabilitacijo in zdravljenje odvisnosti. Na začetku laže sebi in zdravnikom in še ni sposobna uvida. Emmi prvič terapija ne uspe, drugič pa z diplomom v roki odide k istim ljudem, v isti kraj in vidi iste stvari, a naleti na neodobravanje. Odvisnosti ne moreš sam premagati.

Potrebuješ ustrezen, topel odnos. Če v življenju ne zmoreš, poišči pomoč. Tudi če se velikokrat vrneš na začetek, vztrajaj. Vsakega čaka trdo delo. Dokaz uspeha so mnogi. Tudi na Kraljih ulice. Tri ure dolga zgodba, če ji lahko tako rečem, je domiselno zrežirana. V glavni vlogi igra Janja Majzelj, ki ji je več kot kos. Celotna uprizoritev je presunljiva. V manjši vlogi očeta se zelo dobro odreže tudi Robert Prebil. Scenografija je izredna. Ne zamudite predstave, ki

Vir: Mediapool

boleče odstira naša čustva. SMG, hvala za podarjene vstopnice.

Barbara Jozelj

Izza rešetk:

ZBRANE ŽELJE, UPI IN MISLI ZAPORNIKOV

Želje, upe in vse, kar zapornikom tukaj leži na duši, včasih lahko kar vidimo, saj njihov pogled vse pove. Leto gospodovo 2023, ZPKZ Maribor

- Želim si vetra v laseh. S chopperjem biti eno in trden prijem ženske za seboj. Čutiti njeno srce, ki mi zaupa, in njene ustnice, ki me ljubijo. Na Route 66 hočem narediti otroka in jima z dobitno srečko evromilijonarja izpolniti vse želje.
- Jaz bi le rad razumel čas! Da gre hitreje!
- Rad bi šel na pir. Veš onega, zašvicanega. Že vidim, katera kelnarca bi mi ga postregla! Moram se spomniti njene telefonske številke!
- Česa si želim? Hm, ničesar, je že na žalost nedosegljivo.
- Rad bi videl, da NK Maribor pride v Ligo prvakov in verjetno še pogojno kaznen. Prvo je dosegljivo, drugo pa je tukaj malo verjetno.
- Da ne bi tega prostora, zidu in nonstop rožljanja s ključi videl in slišal. Če bi lahko čas prevrtil nazaj, bi naredil marsikaj drugače. Še vedno bi imel službo, ženske in otroka. Srečo! Sedaj imam pa ...
- Čim prej priti ven. Na svobodo! Na luft! Delat, delat pa še enkrat delat. Da bodo vsaj otroci srečni. Da grem v trgovino, pa vsaj od stotih stvari, ki si jih prsteki želijo, vsak eno dobijo. Ja! Tega si želim!
- Nimam pojma. Res! Upam na pogojno, ampak vse, kar tukaj vidim in slišim, je: prav je narobe, levo je desno, in kar se na sestanku zмениš, tako ali tako ne velja. Povem ti, da si želim miru in nekaj besed, ki dajejo upanje. A kaj, ko je upanje nevarno, besede pa so prazne.
- Nič nimam, da bi si česa želel. Vsak korak, ki sem ga naredil v njihovo in svoje dobro, v novo smer ter nekakšno preobrazbo, je bil polomija. Želim se zadeti. Maš kaj?
- Rad bi dobro zapečeno pico z dosti feferonov, lizal bi sladoled, poljubljal bi svojo žensko in upal, da se ne zbudim tukaj, saj vse tole sanje so bile ...
- Želim si samo, da mi neka ženska oprostí moje napake. Spet hočem živeti normalno, le nekdo tukaj mi mora pomagati. Če pa ni nikogar. Čisto sem na tleh.
- Rad bi drugo sobo (celico). Ne vem, zakaj nas ne slišijo. Včasih smo sodelovali obsojenci in vodje oddelkov pri reševanju težav in iskanju sožitja. Nič težkega ne bi bilo, če bi šel tja, drugi sem itd. Na zaprtem oddelku bi bilo manj napetosti. Leta in mesece moraš prebiti z možmi, s katerimi ne shajaš. Polovica tako ne ve, kaj vse se dogaja. Za prihodnost je še čas. Zdaj hočem le mir!
- Komaj čakam, da pridem na Rogozo. Šola!
- Da popravijo že ta fitnes. Rad bi preživel več ur z najdražjimi, ko so obiski. Pa več prostora ne bi bilo odveč.
- Ko pridem ven, se ga bom tak napil, šel bom na parti neki. Naslednje poletje jih bo ful. Keš, belo pa cukri ... A ne?
- V tem trenutku bi želel, da bi nas presenetili za kosilo. Ne rečem, da je vedno slabo. Res komaj čakam, da pridem ven. Svoboda me kliče, zidovi tukaj pa so vse bližje in bližje.

Zaporniki in kralj ulice Benjamin MantaQi-Chi

PREDEN SEM ODŠLA V ZAPOR, MI JE F REKEL:

»VČASIH SI BLA TOK HUDA RIBA,
ZDEJ SI PA SAMO ŠE OKOSTNJAK TE RIBE.«

SABINA, ZPKZ IG

REZERVAT: DNEVNIK OBSOJENCA 0-118/2015

Ta dnevnik je resnična zgodba življenja v ZPKZ Ljubljana, Povšetova ul. 5. Pisati sem ga začel 26. 4. 2015. Naj vam ga bo v veselje brati in naj vam nekaj da, kaj koristnega. Glede na to, da se najde v njem tudi kaj nepojasnjene, čudnega, nedorečenega, naj vas ne bo sram. Vprašajte. Moj elektronski naslov vam je vedno na razpolago: taubi66@gmail.com.

Sreda, 22. 7.

SE ZGODI: ZAPORNIŠKI INTERVJU S SAMIM SEBOJ

Mineva prvi kvartal mojega bivanja v rezervatu in treba je narediti tudi prvo bilanco. Glede na to, da tu ni nobenega novinarja, sem se odločil, da naredim sam s seboj intervju.

Kje si?

Ne vem. Najprej sem to hišo imel za sanatorij, psihiatrijo, ludaro, dokler nisem na koncu prišel do zaključka, da je to rezervat za odvečne, ki smo pristali v rokah nekih čudnih sil, ki se jim še samim zelo megli v glavi.

Kako si se vklopil?

Glede na to, da ima življenje jin in jang pozicije, je tu več črnega kot belega. Na začetku sem se trudil črno pobeliti, pa sem dobil neko čudno in svinjsko sivo barvo. Še zdaj ne vem, kje točno sem in kaj naj počnem. Mislim, da se nimam kam vklopiti, temveč le živeti in preživeti obdobje tu za gitrami (slovar zaporniškega jezika – rešetakami, op. avt.).

Je tu resocializacija uspešna?

Dokler tako oštevilčeni kot zaposleni ne bodo dojeli pomena besede resocializacija, je ta brezuspešna. Nima nobenega pomena. Kot da bi dal nekomu drevo in zahteval, da naj iz njega naredi omaro, pa ga niti podreti ne zna.

Kakšen je odnos zaposleni – oštevilčeni?

Dosti težko vprašanje. Največ odnosa imamo s pazniki. S 95 odstotki je ta korekten, medtem ko ga z drugimi sploh ni oziroma je popolnoma negativen. S kravatarji pa je odnos (vsaj v mojem primeru) neodnosen. Saj jih sploh ne poznam. So kot voda v Sahari.

Smisel življenja v rezervatu je ...

Če ima življenje izven te hiše še kakšen smisel, ga tu nima. Tu se ne živi. Tu se drogira in vegetira. Živeti ti v bistvu ne dajo in zdi se mi, da je to za njih resocializacija. Ne vem. Vem le, da se to zelo čudno sliši.

Kako naprej?

Dokler ne bom vedel, kje sem zdaj, tudi za naprej ne morem razmišljati. Sliši se čudno, vendar tako je. Tu ti zmanjšujejo IQ in najbolj so zadovoljni s tistimi, ki imajo bolj nizkega. Z njimi je manj dela – torej manj napora.

Kako spremeniti način dela v rezervatu?

O spremembah ni mogoče razmišljati, dokler zaposleni ne sprejmejo dejstva, da sem kot oni – človek. Ravno tako kot oni imam potrebe, in dokler bom te spremembe dosegal na illegalen način, od vsega skupaj ne bo nič. Žal.

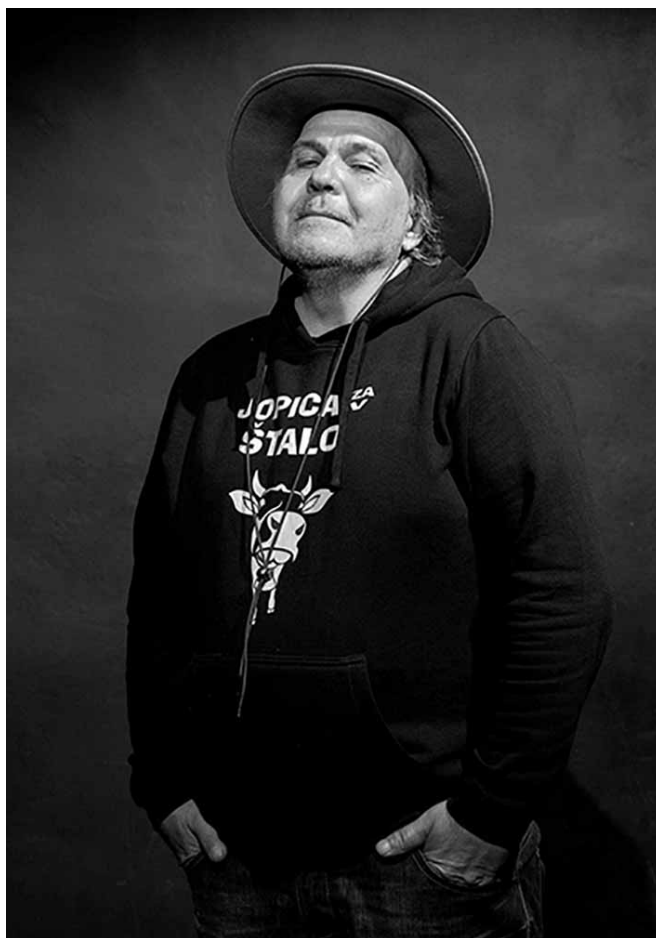

Foto: Emina Gazibera, ŠGL

029
KRALJI
ULICE

Imaš možnost vpliva na to?

Ne. Niti v sanjah. Dokler se tisti, ki se po uradni dolžnosti ukvarjajo z menoj, obnašajo kot mali bogovi, nimam nobene možnosti vpliva. Primer: pedagoga, ki je odgovoren zame, sem v vsem tem času videl le trikrat po dve minuti, vendar je on naredil moj psihosocialni profil. Kako naj vplivam na to? Odjebal sem ga in on je to očitno sprejel z vsem veseljem.

Kakšne pritožbe največkrat slišiš v rezervatu?

Haha. Zamujajo s tabletami; hrana je slaba; ta paznik je v redu, ta pa je pes; vroče je ... Niti besede pa o svoji prihodnosti. Niti besede o težnji po življenju. So sprijaznjeni s tem? Se počutijo kot inventar tega rezervata? Očitno, čeprav jih ne razumem.

S kom se najboljše razumeš?

S samim seboj – pa še samega sebe dostikrat izgubim. Vem, tu bi moral reči, da mi ogromno pomenijo obiski, telefoni, dopisovanje s prijatelji_cami. Pa žal ni tako. To je včasih pravo breme. Hlepim po svobodi. O svobodi ne moreš govoriti – moraš jo doživeti.

Svoboda telesa, glave ...

Na začetku sem se še tolažil s tem, da so mi zaprli le telo, toda vse bolj izgubljam tudi glavo. Naj to priznam? Živ nikoli. Se raje ubijem, kot da postanem njihova marioneta. Takle mam.

S Taubijem se je pogovarjal Taubi

Foto: Nada Žgank

Bathai Lajkitt

SE ZGODI: CEFIZELJ NA VOLITVAH

030
KRALJI
ULICE

Pride leto naokoli, mine zima in razmišljajo Butalci: »Grb imamo, fano tudi, državni praznik, pripadajoče rituale in davke, manjka nam samo še kral al pa precednik.« Najsi bo, kar hoče, so se Butalci odločili precednika al pa krala izvoliti na tradicionalnih butalskih volitvah. Za državni praznik so torej izvedli prve kralvske ali precedniške volitve: kandidati so se v gostilni napili piva in žganjice, se posedli za volilno mizo, nanjo spustili občinsko bolho Šprinco Maroglo in ji nastavili svoje brade. V čigar brado zleze, ta bo oklican za prvega butalskega krala al pa precednika.

In medtem ko je volilna komisija spremljala bolhine premike, se je od nekd prikradel Cefizelj. Ni prišel v gostilno čiste vesti. Že takoj na sosednjem griču, ko je oprezal za mlado sosedo, ga je nagnal njen pes. Zbežal je v hosto, pes pa za njim. S pipcem mu je odrezal kos klobase, da bi ga zamotil in mu ušel, a se je kmalu upehal in zopet podkupil psa s koščki klobase, da mu ni raztrgal hlač. Od popotne malice mu je ostal le še pipec. Cefizelj se je odpravil po svoji poti, pes pa ga ni več preganjal, ampak hodil za obeti koščka klobase. Ker drugega ni imel, je Cefizelj cucku ponudil pipec z besedami: »Na, kuža, jej klobaso.« Cucek je ugriznil v pipec in tekal za njim. Cefizelj mu je zaradi izkazane inteligence nadel ime Pepi. Najsi ga je še tako podil domov, si je Pepi zaželel sprehoda in dogodivščin. Le kdo se želi cel dan crkljati v sosedinem naročju, jesti brikete in glodati stare kosti, če se lahko poda v dogodivščine s samim Cefizljem? Loviti avtomobile, lajati v gume, preganjati mačke, kokoši in druge kosmate zveri!

Najprej sta prišla v pivnico. Cefizelj si je takoj privoščil pivo! Plačilu se je izognil z izgovorom, da je bil kozarec prehitro prazen. Natararica, ki ji je pivo vzel iz rok, je ostala brez besed, Debelinko Butara, ki mu je bilo pivo namenjeno, tudi, medtem pa si je Pepi privoščil še klobaso z njegovega krožnika, ugriznil v Cefizljev pipec pred polno pivnico Butalcev, in še preden so došli, da Cefizelj klobaso že ima, pa čeprav je zgolj s pipcem pomahal psu pred nosom, sta že izginila in zavila v trafiko. Pepi je zalajal na mačko, ji pojedel špagete bolognese, zamajala se je polica s tobakom in zavojček je ponevedoma padel v stranski žep prevelikega Cefizljevega plašča. Ta si je kupil še papir za zvijanje tobaka in ukradel pipo. Policaj ga je na vratih ustavil, mu pregledal račun, se zahvalil za obisk in ga povabil, naj še kdaj pride. Pepi se je izmuznil skozi skladišče, kjer je ravnokar nekaj padlo s tovornjaka, ki so ga razkladali v ozadju. Danes so vsi Butalci kazali svoje sveže obrite, napomadane in naparfumane brade. S plakatov so se jim smejala obrita lica, Pepi se je pred hlevom Kozmijana Bute povaljal v gnojščici, se podpisoval na drevesa in hišne vogale, in preden se je zavedel, se je Cefizelj znašel pred gostilno. Natararji so imeli polne roke dela, kuharji so plaval, Pepi je vsepovsod našel kaj zase: lepo dišeče muce, mozgove kosti ali pečene piške. Cefizelj pa je plesal med praznično oblečenimi Butalci neobrit v umazanem plašču. Malo za šankom, malo s precednico komisije Butonico Plačivo, okrog banketne mize z mesarjevo prelepo hčerko Piggy Butasto, do izhoda pa mu ni več uspelo priti. Vse je tiščalo v pivsko sobo. Hočeš nočeš je držal in pil vse, kar so mu dajali v roke. Ni dobro hoditi po svetu žejen. Močno opitega je množica Cefizlja prinesla za volilno mizo. Pepi pa kljub vsem zanimivostim, realiziranim poslom in potešenim strastem ni nikoli nehal slediti pipcu, ki ga ima Cefizelj vedno pri sebi. Šprinca Marogla si je ogledovala brade. Nekatere so bile še

Smrt Gaja Julija Cezarja (1806). Vincenzo Camuccini

golobrade, večinoma pobrite, če pa že kje kakšna stara kosmata, pa v njej ničesar za pod zob, niti boljše družbe. Gleda komisija, gleda Cefizelj, gleda vsa srenja, ki se ji je uspelo stisniti v sobo. Pa pride Pepi poleg mize in zalaja. Šrinca Marogla ga je takoj »zavohala« kot poštenega človeka in zlezla v njegovo brado. Odločitev je bila sprejeta: Pepi je izvoljen za prvega butalskega krala al predsednika. Prišla je veterinararka, ga hotela zapreti v kletko, iz katere bo vladal vasi, ki ji zdaj pravijo država, on pa ni poslušal, igral se je, lajal in skakal vsepovsod. Ponujali so mu klobaso, pa je prenažrt zarenčal nanjo. To vidi Cefizelj in priskoči na pomoč, da bi ujeli psa in ga spravili v kletko. Norčevali so se Butalci iz njega: »Kaj boš, ti, v cape oblečen za praznik? Strokovnjaki s klobaso niso nič dosegli, kaj boš, ti, revež, ki nimaš nič.« »Samo še koruzni hlebček potrebujem,« reče Cefizelj Butalcem, izvleče pipec, ga položi na mizo, češ: »Klobaso pa že imam,« vsi so videli, tudi pes. Pepček je ubogljivo pritekel, še sam ni vedel, zakaj, in ugriznil v pipec. Butalcem je v žilah zamrznila kri iz pradaavnine, vsi so obnemeli, in še preden so zajeli sapo, jo je Cefizelj že popihal iz gostilne, gredoč pa pospravil še šunko v testu, liter kralvske žganjice in precedniškega piva, kolikor je še bilo prostora po žepih. Tudi na koruzni hlebček ni pozabil, ko je bil že tam. Izlet je bil uspešen. On je kraljeval na pločniku, precednik je zapodil mačko čez cesto. Malo ga je neslo mimo prehoda, a mu je vendarle uspelo priti čez cesto, kupiti šopek petersilja in mlade čebule pri zelenjavarju, natrgal si je še mladih kopriv, da bo imel s čim soliti, ko ga obstopijo butalski policaji. Najmanj trije, morda še več, jih je naštel, vsak je imel v roki svojo sulico ali helebardo. »Hop, gospod Cefizelj!« so rekli vseh več, »ali vas imamo? Lejte, psa nimate na povodcu, čez cesto ste šli postrani.« Sam precednik Pepi se jih je ustrašil in se stisnil Cefizlju med noge. »Kaj pa mate tole zelenjavo? A morda mlado sol švercate? A ne veste, da je sol gojiti prepovedano?« Takrat pa pridrvijo volilna komisija, krčmar, precedniški protikandidati in veterinararka. Ker krala niso mogli uloviti, so v kletko pospravili Cefizlja, ki si upa pipec kazati v gostilni namesto klobase. Pes je tekel za kletko vse do precedniške palače, kjer so ga ujeli in ga pripeli na verigo. Krojač in šivilje so že spali, Butalcem je igral ansambel Butn Stons, Cefizelj v kletki in Pepček na verigi sta v kraljevi palači jedla, pila in celo noč kadila, česa sta se veselila, pa ne vemo. Morda ve ketna al pa kletka. Butalci so dobili psa za krala in lopova za predsednika, obljubo klobase nekje v boljši prihodnosti in nove davke, ki se jih še danes veselijo. Lopov za precednika pa je postal tradicionalen in ga volijo še dandanašnji.

NAGRADNA KRIŽANKA

AVTOR JOŽE PAUMAN	GLAVNO MESTO STARE BABILONIJE OB EVFRATU	DOKUMENT. FILM O OTOKU S TABORIŠČI	ODSTRANJEVALEC KLORA PO BELJENJU	AM. FILMSKA DRUŽBA (RADIO-KEITH-ORHEUM)	KEMIJSKI SIMBOL ZA ALUMINIJ	S POSEBNIMI ČRKAMI RAZŠIRJENA ABECEDA	IT. FIZIK IN KEMIK (AMEDEO, 1776-1856)	ZOBATA RE-POREZNIČKA, KI REZE NA REZANCE
ŽELATINA IZ MORSKIH ALG, AGAR								
V KATOLIŠKI CERKVI ZBOR KARDINALOV OB VOLITVAH								
TIP AVTOMOBILA ZNAMKE SUZUKI						ŽREB, SREČKA PRIPADNICE VEČVREDNE RASE		
RIMSKA 502					NEMŠKA KNJ. ZNAJ. USTRA-TORKA RASCH ARG. PIANIST (MAURICIO)			
VOZILO ZA PREVAZANJE PO SNegu	RASTLINA, IZ KATERE PRIDOBIVAJO SLADKOR	KIT. POKR. BOGATA Z BOMBAŽEM NEM. FILOZOF (GEORG)						
						DRAGICA ČADEŽ		
						VULKAN NA SICILIJ		
RAVNINSKA OBMEJNA POKRAJINA V SV. SLOVENIJI, DEL MURSKERAVNI	ZNAČILNOST VOTLI-KAVEGA	13. ALI 15. DAN V MESE-CU V RIM-SKEM KO-LEDARJU	OČRT, BESEDNI PRIKAZ	STANOVANJE IZ ENE SOBE OBRAT ZA IZDELAVO KISA				
STROKOV-NJAK ZA PROJEK-TIRANJE LETAL								
RADIJSKA IGRA ANDREJA BLATNIKA (1986)					STOLICA ZA LEKTORJE NA VISKIH JEZIKOVNIH ŠOLAH	REKA V ANGLIJI RIMSKA 4	PO RAZODETU PRIZORIŠČE BITKE MED BOGOM IN KRALJI SVETA	UNIČEVAL-KA ŽELEZA
BREZBOŽNIK, BREZVEREC					EVA LONGYKA	SOLNICA ZA DIVJAD	GERMANSKI MITOLOŠKI OREL	
ŠOLA BREZ VOKALOV	ČRN PRAH, KI NASTANE PRI GOREN-JU DAN V TEDNU	DAVNO ME- STO V KIJEV-SKI RUSIJI OKROG LETA 1000			NEKD. SMUČ MITTERMEIER PRIPADNIK GERMAN. PLEMENA	GRŠKA ČRKA ZA OZNAČBO POLMERA	RAJKO JAMNIK UPOŠTE-VANJE	
NAJVEČJI MORSKI SESALEC						PRIJETEN, PLEMENIT VONJ GR. MIT. POŠAST, POL Ž. POL. KAČA		
ORGAN VIDA		NANDE VIDMAR			NEVROLOŠKA MOTNJA GIBANJA			SLOVENSKI MISSIONAR, LAZARIST (PEDRO)
DVOJICA		ALMA KARLIN SEVERNO-ATLANTSKI PAKT			TRAM V OSTREŠJU NEM. VIOLONČ. (SIEGFRIED, 1927-2005)		IME PESNIKA GRUDNA ČEBELJI SAMEC	
PRIPRAVA V OBLIKI KLADE ZA ZABIJANJE PILOTOV			ALBIN POLAJNAR SEVERNI JELEN		RAFKO IRGOLIČ EST. SKLAD. (ROMAN, 1916-1918)	MEŽIK OSEBA IZ ROMANA GOSPODAR PRSTANOV		
LOKALNO SLAVLJEN JUNAK, NAVADNO ŠPORTNIK							DELAVSKA ENOTNOST KEMIJSKI SIMBO. ZA TELUR	
JOSIP STRITAR		NEKAJ STOPINJ VIŠJA TEMP. KRAJA GLEDE NA OKOLICO						
AMERIŠKI FILMSKI VESOLJEČEK		OTOK NA JUGU JAPONSKE			TIPALKA PRI ŽUŽELKAH			

EHIDNA – grška mitološka pošast, pol ženska, pol kača, GALIK – s posebnimi črkami razširjena abeceda, OSUMI – otok na jugu Japonske

NAGRAJENCI KE SO OBJAVLJENI NA STRANI 33.

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Rešitev šahovske uganke: 1. g4+, f4g4;
2. hxg4+, Kh4; 3. Dxh6+, Dxh6; 4. Kh2, a6;
5. Lf2+.

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite do konca tekočega meseca na urednistvo@kraljiulice.org ali na naslov Društvo Kralji ulice, Prazakova 6, 1000 Ljubljana. Žal nam je junija zagodel tiskarski škrt in je prišlo do napake pri nagradi. Ker smo tri knjige Stop igra avtorja Jaka Tomca že podelili, tokrat podarjamo tri knjige Novi svet, zbirka poezije in proze KU.

KRAVŽLJANJE MOŽGANOV

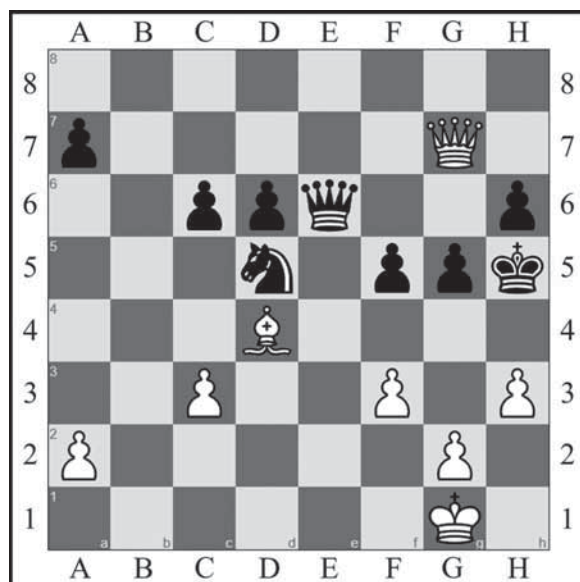
Carl Schlechter (AT) – Philipp Meitner (AT), Dunaj, 1899.

Na vrsti je beli. V peti potezi matira črnega.

Jean Nikolič

Standardni algebrski šahovski zapis:

pijon/kmet – brez oznake, S – skakač, L – lovec, T – trdnjava,
D – dama, K – kralj, x – jemanje figure, + – šah, ++ – mat,
O-O – mala rokada, O-O-O – velika rokada, = – remi/
ponudba remija, e. p. – en passant (kmetovo jemanje
mimogrede).

REŠITEV JE OBJAVLJENA NA STRANI 31.

Vir: chesspuzzle.net

KOMENTARNICA: 030 323 128

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRIJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRLI KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. OB VSAKRŠNI URI JIH LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 128, NA UREDNIŠTVO@KRALJIULICE.ORG ALI NA NAŠ FACEBOOK PROFIL. VABLJENI H KOMENTIRANJU!

30. 6. >> Lep pozdrav, društvo Kralji! Pozdravljam gospoda #785, ki ponuja časopis pred Lidlom v Žalcu. Zelo vljuden in prijazen je, prav rada ga srečujem pred trgovino. Da nekdo premore takšno pozitivno energijo kljub svoji situaciji. Vedno si daja roko in izmenjava nekaj besed. Prosim, prenesite mu pozdrave, in naj ve, da ljudem s svojo prisotnostjo polepša dan. LP Tjaša

NEVID(e)NA LUBLANA

Vodniki in vodnice z brezdomno izkušnjo vam preko pripovedovanja zgodb predstavimo večplastnost brezdomstva in svoje izkušnje z ulice. Govorimo zgodbo o mestu, o sebi in o brezdomstvu.

Pohod poteka v manjših skupinah 3-10 oseb, kar udeležencem omogoča varen prostor, kje lahko vprašajo tisto, kar jih že dolgo zanima, a si do sedaj niso upali. Traja 1,5-2 uri. Prispevek za turo po osebi znaša 8 evrov za dijake, študente, upokojenke in nezaposlene ter 10 evrov za zaposlene. Možno so tudi individualne ture za katere prispevek znaša 15 evrov.

Za prijavo nam pišite na: tura@kraljiulice.org ali na Facebook Nevidena Lublana

Pridružite se nam pri odkrivanju drugačne Ljubljane!

OGLASNA DESKA

Izšel je drugi slovenski prevod knjige Willa Halla z naslovom Vodnik za opuščanje uporabe psihiatričnih zdravil v skladu z načeli zmanjševanje škode. Zanimirani jo lahko kupite po ceni 3 € na sedežu društva Pražakova 6 v Ljubljani, ali jo naročite po ceni 5 € po pošti.

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Če želite objaviti svojo življenjsko zgodbo, nam jo lahko pošljete na urednistvo@kraljiulice.org ali nas pokličete na 030 323 128.

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsak torek 15.30–16.30 v Športni center Triglav za Bežigradom (balon) na nogometno urico. Vsi dobrodošli!

Društvo Kralji ulice se za donacije v mesecu juliju zahvaljuje:

- pekarni OSEM za pekovske izdelke,
 - slaščičarni ZVEŽDA za slaščice,
 - fotostudiu FOTO GRAD za pet kupončkov za fotografiranje,
 - fotostudiu FOTO TIVOLI za pet kupončkov za fotografiranje,
 - društvu LAJKA za hrano za pse in mačke,
 - NK OLIMPIJA za vstopnice,
 - ADRA SLOVENIJA za oblačila, spalne vreče in vzmetnice,
 - KINODVORU za vstopnice,
 - društvu LEPE TAČKE za hrano za pse in mačke,
 - RDEČEMU KRIŽU SLOVENIJE za sanitetni material,
 - ANIMAL ANGELS za kritje stroškov veterinarskih storitev in
 - vsem dobrim ljudem za oblačila, obutev, hrano in božična darila.
- Se priporočamo za naprej.

NAGRADNA KRIŽANKA

Iskrene čestitke nagrajencema in nagrajenki pravilno rešene junijske nagradne križanke, ki so: Ana Nuša Nikšič Penzek iz Zgornje Besnice, Polona Bregar iz Škofljice in Janez Jakomin iz Ljubljane.

033
KRALJI
ULICE

Delovanje našega društva lahko podprete tudi tako, da nam namenite 1 odstotek dohodnine, ki vam jo država odmeri za preteklo leto. To storite s spodnjim obrazcem, ki ga izpolnite in

pošljete na pristojni urad FURS (v Ljubljani je naslov: Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana). Hvala!

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

(ime in priimek davčnega zavezanca)

(podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

(poštna številka, ime pošte)

Davčna številka

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(pristojni finančni urad)

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca								Odstotek (%)
Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice	2	3	9	5	6	0	4	6	1%

V/Na _____, dne _____

podpis zavezanca/ke

Foto: osebni arhiv

Maja Drolec

PANK PA REVOLUCIJA PA TA JEBEN LAJF

Kadar ti življenje polzi med prsti, se naučiš živeti trenutek. Ničesar ne izgubiš zdaj, ta trenutek, vse si že izgubil ali pa še boš. Ni ti treba teči, senca je počasna, nikdar ne ujame tvojih misli, ko znaš teči, se nikoli ne predaš, ko znaš teči, delaš samomor, lep si samo, ko se rodiš ... sem prebral v knjigi Balkonci, Esada Babačiča.

Car. Sam je pa zgubu prjatla. Pa še tej njihovi balkoni, a so oni res sam za na balkon? Sej jih nekaj poznam, teh čifurjev, so kar frajerji. Tuki pr nas živijo, k so jim doma vse zjebal s tisto vojno. *Trudimo se, pa ne moremo biti mi. Imamo pravice, imamo svobodo, možnost izbire, pa še zmer ne mormo bit mi...* pizda, je to zajebano. ... *ker se trudimo, preveč trudimo ... in izgubljam dostojanstvo ...* Ampak Esad je pa kr mal osamljen v tistem muzeju. No, za razmišljanje ima pa dost cajta. Se mi zdi brihten tip, se dobr spomni, kako je blo s pankom, ja, je bla kr revolucija. Moj fotr je bil tud zmerom modern pa za revolucijo, je tud na koncerte hodil, mi je pravil, da se mu je v spomin najbolj vtisnila Tina Turner v Hali Tivoli pred skoraj petdesetimi leti. Pa v diskote je hodil; Šporna je imel v sosednji vasi, ena najstarejših diskotek je bila Stopoteka, kasnejša Palma, kjer so vrteli najpopularnejši pop-rock, nastopali so tudi najbolj priljubljeni glasbeniki: Mladi levi pa Pavle Kavec in trio Oko, Tomaž Domicelj in Janez Bončina Benč. Najbolj legendaren pa je bil jam session Blood, Sweat & Tears z Mladimi levi 19. junija 1970. Fotr je pripovedoval, da se spomni enga Benčevega koncerta, ko se je po nastopu polil s pijačo, se šel ven na zrak sušit, a je bila zima in je staknil pljučnico. Najbolj hecno je pa to, da je pljučnico takrat staknil tud moj fotr, k je pol po koncertu čakal na prvi avtobus ob petih zjutraj na zraku, ene tri ure pozimi, in ga je zvila pljučnica, takrat je pol prebral Vojno in mir, kasneje mi je vedno odlomke pravil.

To je bilo še pred mojimi epizodami z narkomanijo in brezdomstvom.

Devet dni sem čakal na ta dan; deseti marec letos. Dan mučenikov. Hm, pa mamin rojstni dan. Jaz pa v Radgoni. Celih devet jebениh dni. Pa saj Štefan ni napačen, mal naiven pa je, itak, to je fotr izumil, k on, fotr, me itak ne obvlada več. Štefan je kar car, sprejel me je k sebi, ko sem bil dobr zadet, saj sem bil pr Čombetu v prikolicci celih osem dni in se domačim nisem javljal. Pizda, pa tista podgana, vsako noč pride. Panično se bojim miši in podgan. Ponoči, kadar je v kotu prikolicce zastokala povsem nedolžna škatla, sem kar zaledenel od groze, kolena sem potegnil tik pod brado in trepetal v strahu, da se po tisti razfukani stari prikolicci sprehaja kateri od ostudnih glodavcev. Čeprav nisem nikakršen bojazljivec, to bi lahko potrdili vsi moji prijatelji in znanci, moram priznati, da v moji duši vendarle ždi temna, iracionalna, povsem ženska histerična značajska poteza. Ja, ampak živali so nekaj družga kot ljudje.

Itak ne vem, kaj bi pravzaprav rad v lajfu. Kuker je napisal Brane Bitenc: *Pomisliš na nekoga, ki ti je tako blizu, da bi ga rad za vedno stisnil in z njim kričal do onemoglosti, a tudi njega ne moreš. Potrebuješ trdna tla, na katerih še stojiš, kot samuraj, preden potegne meč in razpara nebo, na katerem kričijo prve sence večera.* Tud jaz sem kdaj tko u pizdi.

No, ob sedmih sem rekel: »Zdaj pa jaz grem.«

»Kam?« vpraša najprej mami, pol pa Štefan pa še drugi.

»Ja, k prijateljem.«

Mami nisem kupil rož, čeprav me je Štefan vprašal, če jih bom. Sem mu rekel, da bo srečna že, če me bo videla. In res me je

OpenClipart-Vectors

bila vesela. Rekla mi je, da bo moje darilo prišlo takrat, ko bom zvozil svoje zablode. Jedli smo moje priljubljene jedi: francosko solato, pohanje, zelenjavno lazanjo, pecivo, piškote, kavo, zame radler, za druge kozarček kaberneja. Gledam jih, to mojo družino, tamala dva (sestrina otroka) sta že zrasla, gledata risanko, nekaj se spičita, ja, normalno, saj ne moreta gledati iste risanke, če je Jaka star skoraj deset, Mija pa sedem. Na koncu odneha Jaka in zaspi na kavču. Z bratovo ženo Branko, samo ona še kadi, odideva na teraso. Malo se pogovarjava, pravi, da na Soriški ne bo več odprta tista koč, kjer sta imela poroko, je šlo vse v franže, premalo denarja. Sestra Manja je danes umirjena, verjetno spoštuje mamin dan, tko da zaradi njenega strupenega jezika ne bom mogel popizdit, za izgovor, in odvihrat ven, kot sem že večkrat naredil. Ni bila kriva ona, ampak jaz, vedno jaz. Kmalu bo sedem. Takrat bom odšel. Čeprav ne pričakujejo, ni bilo tako mišljeno. Štefan naj bi me naslednje jutro odpeljal nazaj v Radgono. Čistega. Kuker u eno faking komuno. Vsi so stali pri vratih in me pregovarjali, naj ostanem. Štefan je rekel, da greva lahko takoj v Radgono, da ne bom imel skomin. Nič nisem slišal, tudi tega ne, da bom šel v zapor, slej ko prej, ker ovadbe o krajah prihajajo vsak dan. Mami je rekla, da me ne bo nikoli obiskala v zaporu.

Vsi so stal pred vrati, jaz pa nič, me je preveč vleklo k unim mojim dilerčkom, pa k milosti. Nisi je vaje, milosti v tem jebenem lajfu, zato se kar začudiš, ko vstopi vate. Tega občutka blaženosti ne morem pozabiti al pa izpustiti.

Vzel sem rolko in šel. Izvor nekaterih želja je nedopusten in tako umazane so.

** Drobni nasmeh, s peskom posute gozdne poti. Prisotnost praznine, nekje spodaj mesto šumi. Krčeviti so stiski tvojih potnih dlani. Bledo sonce jesensko, najbolje te vidim, kadar rosi. Takole bo z mano: Najbolj te ljubim, kadar te ni.*

FLOKI

Slišim krik.
Odmeva, odmeva.
Mama, daj, živi, živi, živi.
Kaj? Živi?
Kako, če rabim, da preživim,
kup stvari.
Odmeva, odmeva.
Mica, žalostno, zakaj te tablete?
Odmeva, odmeva.
Zakaj?
In že ga več ni!

Mica

ABECEDNA PESEM

Alma Bo Čisto Carsko Depresivna
Enkrat Fino Grozno Hitro Ihti
Je Kar Lepa Medtem Neži
Opsje Prima Rokohitrsko Se Širi
Tu Umetnost Vzameš Za Življenje.

Črtomir Clonsky

